

FFURFLEN ASESU EFFAITH AR GYDRADDOLDEB – MATRICSAU AC AWGRYMIADAU

Matrics Cydraddoldeb a Sgorio - mae'r Asesiad o Effaith Integredig yn seiliedig ar y sgôr risg Coch Ambr Gwyrdd (RAG) fel a ganlyn:

TEBYGOLRWYDD				
Annhebygol	Tebygolrwydd Isel	Posibl	Tebygolrwydd Uchel	Bron yn Sicr
1	2	3	4	5

EFFAITH		
5	VH	Trychinebus – camau cyfreithiol (hawliad gwahaniaethu)
4	H	Mawr– mater difrifol a allai arwain at gyhoeddusrwydd negyddol a chamau disgyblu o fewn cyd-destun y Gwasanaeth.
3	M	Cymedrol – cwyn allanol neu gwyn fewnol.
2	L	Bach – mae angen gwneud mân-ddiwgiadau neu newidiadau ychwanegol i'r polisi.
1	VL	Bach iawn – dim ond mân ystyriaethau sy'n ofynnol.

		EFFAITH					
		VL	L	M	H	VH	
		1	2	3	4	5	
TEBYGOLRWYD	Bron yn Sicr	5	5	10	15	20	25
	Tebygolrwydd Uchel	4	4	8	12	16	20
	Posibl	3	3	6	9	12	15
	Tebygolrwydd Isel	2	2	4	6	8	10
	Annhebygol	1	1	2	3	4	5

Sgôr Risg Gyffredinol	Disgrifiad	Monitro
1 – 4 Modd ei reoli	Gall y risg fod mor isel nes bod y Gwasanaeth yn dewis derbyn y risg ac yn syml gofnodi ei fod wedi ei nodi ac, oherwydd ei debygolrwydd neu effaith isel, na fydd angen cymryd camau pellach. Fel arall, efallai y bydd mân ystyriaethau ar ôl gweithredu. Fel arall, efallai y bydd angen ymdrin â mân ystyriaethau wrth eu gweithredu.	Bydd Arweinydd y Prosiect yn cynnal goruchwyliaeth ac yn parhau i reoli'n lleol.
5 – 10 Canolig	Bydd perchennog yr AEG yn lliniaru risgiau a nodwyd drwy wneud gwelliannau bach neu weithredu rheolaethau pellach i leihau neu ddileu'r risg. Fel arall, gallai'r perchennog gadarnhau bod pob cam rhesymol wedi'i gymryd i liniaru'r risg ac nad oes unrhyw gamau rhesymol pellach yn bosibl.	
12 – 15 Uchel	Ni ellir cyflwyno'r polisi, y prosiect neu'r gwasanaeth hwn nes ein bod wedi ymgynghori'n fanwl yn allanol ac / neu'n fewnol gyda'r rhai y mae'r maes gwaith hwn yn effeithio arnynt.	Bydd angen gweithredu pellach ar sgorau dros 12, ac ar yr adeg honno byddai'n ddoeth ymgynghori â noddwr neu Brif Swyddog y prosiect perthnasol.
16 – 25 Uchel iawn	Mae risg uchel wedi'i nodi, felly gweithredwch ar unwaith. Os yw camau cyfreithiol yn debygol, yna ni all y Gwasanaeth fwrw ymlaen â'r polisi heb ei newid yn sylfaenol. Os yw'r effaith yn parhau'n Tudalen ddifrifol hyd yn oed ar ôl cymryd camau lliniaru, yna bydd yn rhaid ymgynghori â grwpiau mewnol ac / neu allanol.	

FFURFLEN ASESIAD O'R EFFAITH AR GYDRADDOLDEB

Pwrpas

Mae Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus a gynhwysir yn adran 149 o Ddeddf Cydraddoldeb 2010 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau cyhoeddus roi sylw dyledus i nifer o ystyriaethau cydraddoldeb wrth arfer eu swyddogaethau. Offeryn yw'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (EqIA) sy'n ein helpu i osod cydraddoldeb, amrywiaeth, cydlyniant ac integreiddio wrth wraidd popeth a wnawn a sicrhau bod ein strategaethau, ein polisiau, ein gwasanaethau a'n swyddogaethau yn gwneud yr hyn y bwriedir iddynt ei wneud ac ar gyfer pawb. Mae'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (AEG) hwn yn sicrhau nad yw polisiau, prosiectau a darpariaeth y Gwasanaeth yn gwahaniaethu'n anghyfreithlon yn erbyn unrhyw berson, yn enwedig y rhai sy'n dod o dan nodweddion gwarchoddedig fel yr amlinellir yn Neddf Cydraddoldeb 2010. Mae angen inni sicrhau bod ein holl strategaethau, polisiau, gwasanaethau a swyddogaethau, yn gyfredol ac yn yr arfaeth, yn rhoi ystyriaeth briodol ac ystyriaeth ddyledus i anghenion grwpiau amrywiol. Mae'r ddogfen hon yn ceisio nodi unrhyw risg(iau) i bobl ac yn ceisio disgrifio sut mae'r Gwasanaeth yn bwriadu lliniaru risg o'r fath.

Teitl	Yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys: Y cam mapio a chyn-ymgyngori cychwynnol
Mynd i'r afael â'r amcan corfforaethol	<p>Amcan 1: Gweithio tuag at wneud gwelliannau i iechyd, diogelwch a llesiant pobl yng Ngogledd Cymru</p> <p>Amcan 2: Parhau i weithio'n gydweithredol i gynorthwyo cymunedau i gynyddu eu cydnerthedd</p> <p>Amcan 3: Gweithredu mor effeithiol ac effeithlon â phosibl, gan wneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael</p> <p>Amcan 4: Parhau i ganfod cyfleoedd i annog mwy o ymgysylltu â phobl, cymunedau, staff a rhanddeiliaid</p> <p>Amcan 5: Cynnal gweithlu sy'n addas o gydnerth, medrus, proffesiynol a hyblyg</p> <p>Amcan 6: Datblygu ffyrdd o fod yn fwy ymwybodol yn amgylcheddol er mwyn lleihau'r effaith y mae ein gweithgareddau yn ei chael ar yr amgylchedd</p>

Adran / swyddogaeth sy'n cynnal yr asesiad	Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid.
Pwy sy'n gyfrifol am weithredu'r polisi?	Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
Pwy sy'n rhan o broses yr asesiad effaith?	<p>Prif Swyddog Tân Dawn Docx Dirprwy Brif Swyddog Tân Cynorthwyol Stewart Forshaw Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Helen MacArthur Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Stuart Millington Rheolwr Ardal Anthony Jones – Pennaeth cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid Rheolwr Grwp Sandra Williams – Rheolwr Trawsnewid Gwasanaeth Rheolwr Gorsaf Adam Leatham – Swyddog Prosiect, Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys Tracey Williams – Pennaeth Cyfathrebiadau Corfforaethol Bethan Millington – Dirprwy Bennaeth Cyfathrebiadau Corfforaethol Rachel Corner – Dirprwy Bennaeth Adnoddau Dynol a'r Uned Cefnogi Busnes Natalie Jones - Swyddog Y Gymraeg Justin Evans – Pennaeth Hyfforddiant a Datblygu Benji Evans – Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant</p>
Beth yw nodau / amcanion / canlyniadau disgwylidig y polisi / y fenter / y gwasanaeth?	<p>Roedd prif ganlyniadau'r cyfnod ymgynghori yn canolbwyntio ar gasglu adborth cynhwysfawr gan randdeiliaid mewnol ac allanol ledled Gogledd Cymru ynghylch yr opsiynau ymgynghori a'r hyn y maent ei eisiau a'i angen gan eu gwasanaeth tân ac achub. Roedd yr ymgysylltiad cynhwysfawr a gynhaliwyd yn ystod yr ymgynghoriad hwn ar yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys yn archwilio barn y cyhoedd ar y ddarpariaeth brys ar draws pob lleoliad daearyddol yng Ngogledd Cymru, risgiau presennol a newydd sy'n dod i'r amlwg a'r hyn y mae pobl yn ei ystyried yn flaenoriaethau allweddol ar gyfer y dyfodol.</p> <p>Helpodd yr ymarfer mapio cychwynnol i nodi ystod o randdeiliaid a oedd yn cynnwys gwahanol grwpiau buddiant cydraddoldeb. Gwnaed trefniadau i ymgysylltu â gwahanol grwpiau ledled Gogledd Cymru rhwng dydd Gwener 21 Gorffennaf a dydd Sadwrn 30 Medi 2023. Galluogodd yr ymgysylltu hwn i'r Gwasanaeth ddeall y risg bosibl o wahaniaethu a sut y gellid lliniaru risgiau unrhyw un a nodwyd. Nod yr asesiad effaith hwn hefyd oedd nodi i ba raddau y gallai risg o wahaniaethu ddigwydd o ran y gwahanol opsiynau ymgynghori neu rannau o bob opsiwn. Gall y wybodaeth hon helpu i lywio penderfyniadau'r Awdurdod sy'n bodloni'r gofynion cyfreithiol a nodir yn Neddf Cydraddoldeb 2010, yn enwedig adran 149, Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus.</p>

Pwy fydd yn elwa o'r polisi?	Rhanddeiliaid mewnol ac allanol.
Ydy'r polisi / menter / gwasanaeth hwn at ddibenion allanol neu fewnol?	Mewnol ac allanol.
Ydy'r polisi / menter / gwasanaeth hwn yn cael effaith ar y gwasanaeth dyletswydd Ar-Alwad?	Ydy, mae pob rhanddeiliad yn cymryd rhan uniongyrchol yn yr ymgynghoriad hwn.
A oes sefydliadau eraill yn cyfrannu at y broses gyflwyno? Os oes, nodwch pa sefydliadau.	Mae'r asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb hwn yn canolbwyntio ar gyflawni dyletswyddau a phwerau awdurdodau tân ac achub fel y nodir yn Rhan 2 o Ddeddf y Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 (FRSA 2004) a gorchmynion perthnasol eraill a wneir o dan Adran 9 yn rhoi cyfrifoldebau ychwanegol. Er bod yr Awdurdod yn ceisio sefydlu gwaith partneriaeth gyda rhanddeiliaid perthnasol, nid oes unrhyw sefydliadau sy'n ymwneud yn uniongyrchol â chyflawni'r dyletswyddau uchod.
Pa wybodaeth / profiad blaenorol sydd gan y Gwasanaeth, h.y. menter debyg, a beth mae'r wybodaeth hon wedi'i dysgu i ni? (Gall gwybodaeth fod yn ddata demograffig, hy canfyddiadau'r cyfrifiad, canfyddiadau ymchwil, cymariaethau rhwng polisiâu tebyg yn ein Gwasanaeth ni a Gwasanaethau eraill, arolwg data, monitro data cydraddoldeb, ymarferion casglu data ad hoc).	Mae gan staff amrywiol o fewn y Gwasanaeth brofiad o ymgynghoriadau cyhoeddus. Yn ogystal, mae NWFRS wedi mabwysiadu'r cyngor a osodwyd gan y Sefydliad Ymgynghori sydd wedi sicrhau ansawdd ein prosesau, ein cynllunio a'n hymgysylltiad yn annibynnol trwy gydol y broses cyn ymgynghori a'r ymgynghoriad. Mae'r Gwasanaeth wedi elwa o ddata a gyhoeddir gan bobl fel y Swyddfa Ystadegau Gwladol, Stats Cymru, elusennau cydraddoldeb, data digwyddiadau brys a data monitro cyflogaeth mewnol eraill sy'n ymwneud â'r gweithlu. Mae'r ymgysylltu â rhanddeiliaid perthnasol yn ystod y cyfnod cyn ymgynghori wedi rhoi cipolwg hanfodol ar bartneriaid strategol, grwpiau diddordeb cydraddoldeb a'r cyhoedd yn gyffredinol. Roedd yr ymarfer mapio yn ystod y broses cyn ymgynghori yn helpu i nodi bylchau a chyfleoedd i sicrhau ymgysylltu ehangach â grwpiau lleiafrifoedd ethnig pellach yn ogystal â phobl ar draws pob grŵp oedran yn ystod y prif ymgynghoriad.
A oes asesiad effaith tebyg wedi'i gynnal gan Wasanaethau Tân ac Achub eraill neu awdurdodau lleol mewn perthynas â pholisi tebyg? Os felly – a yw'n bosib addasu / ymgorffori eu canfyddiadau?	Oes, cafwyd AEG tebyg o ymgynghoriadau cyhoeddus gwasanaethau tân ac achub eraill. Rhannwyd y rhain gyda'r Gwasanaeth i ddeall ymarfer blaenorol a gwersi a ddysgwyd. Er enghraifft, strategaethau penodol i ymgysylltu â'r gymuned Fwslimaidd i sicrhau bod pobl o gymunedau na chlywir amdanynt yn aml yn rhoi adborth. Mae AEG blaenorol yn ein helpu i nodi risg ac yna roeddem yn gallu gweithredu ymyriadau i liniaru'r risg hon. Bu AEG gan sefydliadau cyhoeddus eraill o gymorth i fyfyrion ar eu profiadau a nodi gwahanol ystyriaethau a'n dull o ymgynghori â'r cyhoedd.

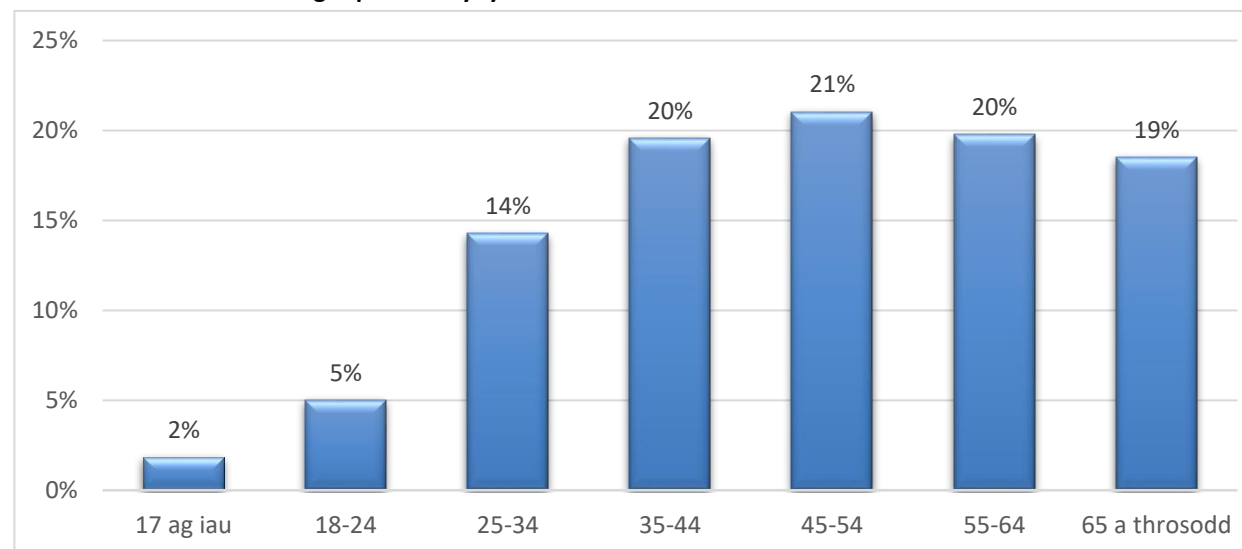
Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb

Nodweddion Gwarchoddedig neu Thema Gydraddoldeb	Bydd yr adran hon yn amlygu risg bosibl o wahaniaethu yn erbyn pob nodwedd warchoddedig. Rhoddir ystyriaeth i groestoriadedd mewn rhai adrannau lle bo'n berthnasol. Bydd y sylwebaeth hefyd yn cynnwys mesurau lliniaru a sut y bydd unrhyw risg a nodwyd yn cael ei leihau neu ei ddileu.
Dyddiad yr adolygiad nesaf (os yw'n berthnasol)	Mae'r AEG hwn yn asesu risg drwy gydol y cyfnod ymgynghori (21 Gorffennaf - 30 Medi). Bu'r data a'r mewnwelediad a gasglwyd yn yr AEG hwn o gymorth i lywio'r broses o wneud penderfyniadau ar ôl yr ymgynghoriad a phenderfyniadau strategol ynghylch pa opsiwn, rhannau o opsiwn penodol neu gyfuniad o opsiynau. Pa opsiwn bynnag a gytunir ac a weithredir, bydd angen lliniaru unrhyw risgiau o wahaniaethu neu anghydraddoldeb a nodir.
Cofnod rheoli fersiwn	Fersiwn 1 – 17/07/23, Fersiwn 2 – 09/08/23, Fersiwn 3 – 25/10/23, Fersiwn 4 – 01/11/23, Fersiwn 5 – 09/11/23
Dyddiad cwblhau'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb	Fersiwn 6 - 20/11/23 Fersiwn 9 -27 / 11 / 23

Oed			
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	

3	2	6	<p>Rhanddeiliaid Allanol</p> <p>Cyfanswm poblogaeth Gogledd Cymru yw 687,000 (ONS, 2023a). Mae'r duedd o boblogaeth sy'n heneiddio wedi parhau, gyda mwy o bobl nag erioed o'r blaen yn y grwpiau oedran hŷn. Mae'r SYG (2023a) yn nodi bod 22.3% o'r boblogaeth yn 65 oed a hŷn. O'r holl awdurdodau lleol ledled Cymru, Conwy (27.4%) ac Ynys Môn (26.4%) sydd â'r canrannau uchaf o bobl 65 oed a hŷn. Conwy (1.5%) sydd â'r ganran uchaf o bobl 90 oed yng Nghymru.</p> <p>Gyda chroestoriadedd mewn golwg, mae'n ddefnyddiol edrych ar anabledd ac oedran oherwydd y gwahaniaeth nodedig yn y data rhwng 2011 a 2021, yn enwedig yn y grwpiau oedran iau a hŷn (SYG, 2023b). Ar gyfer merched rhwng 15 a 19 oed, roedd canran yr anabledd yn 13.3% yn 2021, sy'n 8.1 pwynt canrannol yn uwch nag yn 2011 a 7.9 pwynt canrannol yn uwch nag yn 2001. Parhaodd y duedd hon i'r grŵp oedran 20- i 24- oed, cynyddodd lle nifer yr achosion o anabledd yn sylweddol, o 6.2% yn 2011 i 17.9% yn 2021. Ar gyfer dynion, roedd yr achosion cynyddol o anabledd yn 2021 yn dechrau mewn oedrannau cynharach; roedd 8.6% o fechgyn 5 i 9 oed yn anabl yn 2021, o'i gymharu â 5.6% yn 2011 a 6.5% yn 2001 (SYG, 2023b).</p> <p>Yn ystod yr ymgynghoriad, derbyniodd y Gwasanaeth 1,726 o ymatebion y gellir eu rhannu i lawr i 1,500 ar-lein a 226 ar bapur. Rhoddodd pobl ar draws pob grŵp oedran adborth a gellir ystyried yr ymateb fel adlewyrchiad o Ogledd Cymru. O ran oedran, gellir rhannu ymatebion pobl sy'n ymateb i'r categorïau oedran canlynol Dan 17 (2%), 18-24 (5%), 25-34 (14%), 35-44 (20%), 45-54 (21%), 55-64 (20%) a 65+ (19%). Trwy'r 17 Grŵp ffocws Ar gydraddoldeb a drefnwyd, roedd pobl ar draws pob grŵp oedran yn cymryd rhan, ond hefyd pobl sy'n dod o dan fwy nag un nodwedd warchoddedig.</p> <p>Mae'r tabl isod yn rhoi amlinelliad o ystod oedran yr ymatebwyr:</p>
---	---	---	--

Siart 3.1.4.1 – Oedran – Pa grwp oedran ydych chi?

Yn gyffredinol, roedd dwy ran o dair o'r ymatebwyr (68%) yn cytuno bod Opsiwn 1 yn diwallu anghenion eu cymunedau. Canfu adborth yn ystod y sesiynau ymgynghori cyhoeddus fod sylwadau fel 'swyddi'n cael eu diogelu', 'agosaf at y model presennol', 'opsiwn mwyaf diogel' a 'dim cau gorsafoedd' wedi dod i'r amlwg. Ni chodwyd unrhyw beth yn ymwneud yn uniongyrchol ag oedran yn y cwestiynau'n ymwneud â phob opsiwn, er bod nifer o sylwadau cyffredinol megis 'yn rhoi bywydau mewn perygl', 'cynnydd mewn amseroedd ymateb', 'lleihau'r ddarpariaeth' a 'risg cynyddol yn y nos'.

Roedd un cwestiwn penodol yn yr holiadur yn gofyn '*A oes unrhyw faterion cydraddoldeb eraill y galleu fod yn meddwl amdanynt?*' ac ni roddodd 1,302 o bobl (76% o gyfanswm yr ymatebwyr) unrhyw ymateb neu wedi ateb 'Na, dim neu ddim'. Roedd deg o'r ymatebwyr wedi dweud '*pobl hŷn*' a phump o'r ymatebwyr wedi dweud '*Pobl ifanc neu lasoed*' heb roi unrhyw fanylion penodol ynghylch sut mae'r bobl hyn yn profi anghydraddoldeb neu 'faterion cydraddoldeb'.

Yn ystod y grwpiau ffocws cydraddoldeb, roedd pobl 55 oed a hŷn yn cyfrif am 39% o'r ymatebwyr ac roedd eu hadborth yn rhoi rhywfaint o fewnwelediad penodol. Codwyd rhai pryderon yn ymwneud â phobl hŷn yn llai abl i symud ac yn llai tebygol o ddianc mewn tân sy'n datblygu mewn gwahanol grwpiau. Roedd hyn yn pwysleisio rhai pryderon ynghylch yr hyn yr oedd rhai pobl hŷn yn ei weld fel 'llai o ofal tân' mewn

			<p>lleoliadau penodol fel Glannau Dyfrdwy, Conwy, Treffynnon a Wrecsam lle gallai ymateb arafach fod yn angheuol i berson hŷn.</p> <p>Hanner ffordd drwy'r ymgynghoriad, nodwyd nad oedd llawer o bobl 25 oed ac iau yn cymryd rhan yn y sesiynau ymgynghori neu'n llenwi'r holiadur ar-lein. O ganlyniad, trefnodd y Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant grwpiau ffocws mewn gwahanol grwpiau a cholegau ieuenctid yn Wrecsam a Sir y Fflint, er y gellir cydnabod bod rhai myfyrwyr yn byw yn Sir Ddinbych. Defnyddiwyd ffeiriau glas y Brifysgol hefyd i ymgysylltu â phobl ifanc ac oedolion ifanc a welodd dros 250 o bobl yn cymryd rhan erbyn diwedd yr ymgynghoriad.</p> <p>Cafodd y Gwasanaeth adborth gan grŵp o bobl hŷn nad oeddent yn gallu mynychu'r digwyddiad ymgysylltu â'r cyhoedd yng Nghonwy ac nid oeddent yn gallu cael mynediad i'r holiadur ar-lein. Er mwyn ehangu mynediad, trefnodd y Gwasanaeth grŵp ffocws penodol mewn partneriaeth â'r Grŵp 'Brew and Biscuit' yng Nghyffordd Llandudno. Mynychodd swyddogion e rmwyn helpu i gasglu adborth gan 28 o bobl hŷn trwy eu cefnogi i gwblhau copïau ar-lein a rhai papur o'r holiadur. Trefnwyd grwpiau ffocws cydraddoldeb amrywiol gyda phobl hŷn drwy gydol y cyfnod ymgynghori i ehangu mynediad i'r rhai nad oeddent yn gallu mynychu digwyddiadau ymgysylltu â'r cyhoedd, ond hefyd sicrhau bod adborth yn cael ei gasglu gan bobl sydd wedi'u hallgáu'n ddigidol.</p> <p>Codwyd pryderon yng Ngrŵp Ieuenctid Canolfan Islamaidd Wrecsam ac roedd teimlad cryf bod llawer o 'bobl hŷn' ac aelodau hŷn o'r gymuned Fwslimaidd mewn perygl, yn bennaf oherwydd eu symudedd cyfyngedig. Roedd adborth yn awgrymu bod rhai pobl hŷn yn y gymuned hon yn wynebu heriau ychwanegol oherwydd nad y Gymraeg neu'r Saesneg yw eu hiaith gyntaf ac oherwydd arferion diwylliannol gwahanol, efallai nad ydynt yn cymryd mesurau ataliol priodol. I liniaru'r risg hon, mae'r Gwasanaeth yn cynnig Gwiriadau Diogel ac Iach ac ymyriadau diogelwch tân eraill y gellir eu hyrwyddo i dawelu meddwl y gymuned Fwslimaidd.</p> <p>Ymatebion i'r cwestiwn <i>'Ydych yn teimlo bod unrhyw risgiau eraill y dylem fod yn eu hystyried neu'n cynllunio ar eu cyfer?'</i> yn cynnwys llawer o wahanol themâu. Yn benodol i oedran, dywedodd yr ymatebwyr <i>'Poblogaeth sy'n heneiddio'</i> ar 13 achlysur gyda'r prif bryder yn canolbwyntio ar y risg gynyddol y bydd pobl yn cwmpo ac yn dod yn llai annibynnol, ac felly'n wynebu risg uwch mewn tân domestig. I liniaru'r risg hon, bydd trefniadau'n cael eu gwneud i ddiogelwch tân gwrdd â'r ymatebwyr ac mae lle i gynnal Gwiriadau Diogel ac Iach. Gellir trefnu ymweliadau grŵp i ehangu mynediad a gall yr ymgysylltiad hwn hefyd atgyfnerthu'r negeseuon bod gan y Gwasanaeth dimau penodol o staff sy'n ymgysylltu'n</p>
--	--	--	---

			<p>weithredol â'r gymuned ac nad yw pob gweithgaredd anweithredol yn cael ei gwblhau gan ddiffoddwyr tân gweithredol.</p> <p>Daeth pryderon penodol yn ymwneud â mynediad i'r amlwg yn y brif sesiwn ymgynghori cyhoeddus yng Nghonwy. Codwyd materion tebyg mewn un grŵp ffocws gyda phobl hŷn yng Nghyffordd Llandudno a oedd yn canolbwyntio ar lawer o bobl hŷn yn byw mewn adeiladau hŷn gyda mynediad cul a lleoedd parcio cyfyngedig. Roedd pryderon hefyd ynghylch y cyfyngiadau cyflymder 20mya y teimlai ymatebwyr y byddent yn cael effaith andwyol ar allu'r gwasanaethau tân ac achub i ymateb i dân. Dywedwyd wrth ymatebwyr a fynychodd y grwpiau ffocws y gall ein Gwasanaeth, i ryw raddau, dorri'r terfyn cyflymder yn gyfreithlon. Mae hyn yn wir wrth ymateb ar oleuadau glas a mynd dros y terfyn cyflymder lle bernir ei fod yn ddigon diogel i'w wneud. Helpodd y wybodaeth hon i leddfu rhai pryderon ynghylch amseroedd ymateb, er bod rhai aelodau hŷn o'r gymuned yn teimlo y byddai amseroedd ymateb yn dal yn rhy araf pe bai injanau tân yn dod o ymhellach i ffwrdd [Pe bai Gorsaf Dân Conwy yn cau]. Er mwyn lleddfu pryderon ynghylch mynediad wedi'i rwystro oherwydd parcio anghyfreithlon, mae'r Gwasanaeth yn hyrwyddo ymgyrchoedd ymwybyddiaeth i annog pobl i osgoi parcio ar linellau melyn ac ar ochrau eraill y ffyrdd a all gyfyngu mynediad, yn enwedig ar strydoedd cul. Gall ymgyrchoedd ymwybyddiaeth o'r natur hyn helpu i hybu ymddygiad da sy'n galluogi injanau tân a cherbydau tân eraill i basio'n ddiogel a chael mynediad wrth ymateb i argyfyngau. Mae sefyllfaoedd lle mae'n bosibl na fydd y peiriannau tân sy'n ymateb yn cael eu symud o'r orsaf dân agosaf. Er enghraifft, lle mae'r peiriannau tân agosaf eisoes yn rhan o ddigwyddiad arall. Bydd y Gwasanaeth bob amser yn anfon yr adnodd agosaf sydd ar gael.</p>
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	

3	4	12	<p>Rhanddeiliaid Mewnol</p> <p>Amlygodd diffoddwyr tân a roddodd adborth fel rhan o'r grwpiau ffocws mewnol nifer o bryderon yn ymwneud yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol ag oedran. Roedd nifer o ddiffoddwyr tân yn cyfeirio at flinder ac effaith bosibl gweithio oriau hirach pan ystyrir amseroedd teithio cynyddol. Roedd yr adborth yn awgrymu y bydd gweithio oriau hirach yn effeithio'n negyddol ar bob diffoddwr tân, ond yn enwedig diffoddwyr tân hŷn a allai orfod teithio o Lannau Dyfrdwy a'r Rhyl i lefydd fel Porthmadog, Dolgellau a Chorwen. Roedd diffoddwyr tân benywaidd hŷn yn teimlo y bydd gorfod teithio ymhellach i ffwrdd i'r gwaith o'r man lle maen nhw'n byw yn cael mwy o effaith oherwydd eu bod yn fwy tebygol o fod efo plant. Mae'r asesiad hwn yn tynnu sylw at nifer o bobl sydd â phryderon ynghylch eu sefyllfaoedd unigol. Er mwyn lliniaru'r pryderon hyn, byddai diffoddwyr tân (waeth beth fo'u hoedran) sy'n ymwneud ag unrhyw broses adleoli yn cael cyfle i nodi eu lleoliadau gwaith dewisol ac er na ellir gwarantu hyn, gwneir pob ymdrech i ddarparu ar gyfer ceisiadau.</p> <p>Gyda chroestoriadedd mewn golwg, teimlai hanner y diffoddwyr tân a roddodd adborth y byddai teithio pellteroedd hirach yn cael mwy o effaith ar ddiffoddwyr tân sy'n profi symptomau menapos eithafol. Mae menopôs fel arfer yn digwydd rhwng 45 a 55 oed, ond gall ddigwydd yn gynharach (GIG, 2022). Mae menapos yn cael effaith andwyol ar eich lles corfforol a seicolegol. Mae ymdriniaeth gynhwysfawr wedi'i darparu ar gyfer Menapos a mathau eraill o anabledd yn adran Anabledd yr AEG hwn. I liniaru risg, mae gan y Gwasanaeth bolisiau perthnasol mewn lle i ddarparu cefnogaeth ac addasiadau rhesymol i staff. Hefyd, mae'n bwysig nodi bod y Gwasanaeth wedi datblygu polisi menapos yn ddiweddar a darperir hyfforddiant i staff i helpu i hyrwyddo cynhwysiant.</p>
---	---	----	--

Anabledd			Rhanddeiliaid Allanol
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	Yn ôl y SYG (2023c), mae gan 21.1% o'r boblogaeth anabledd a/neu gyflwr iechyd hirdymor. Er

3

2

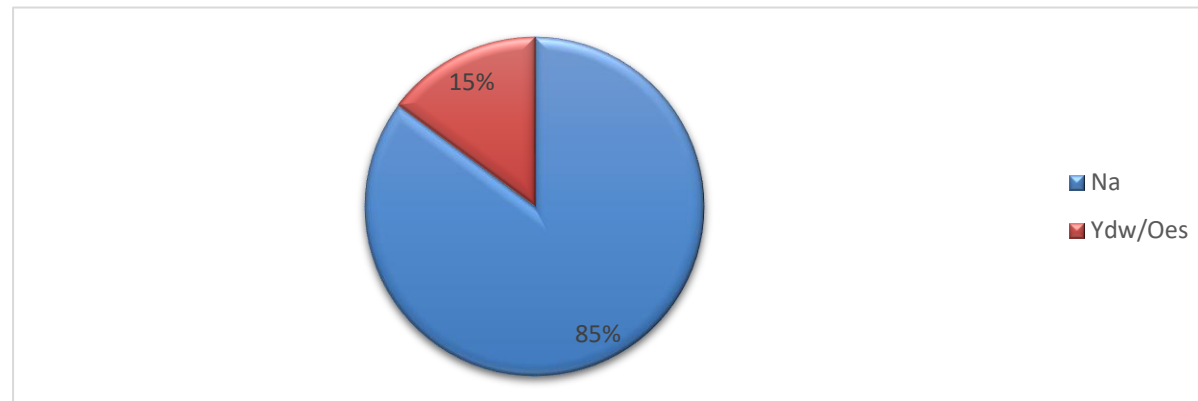
6

mai Gwynedd (18.1%) ydy un o'r awdurdodau lleol sydd â'r isaf gyfran o bobl anabl yng Nghymru, mae gyfartalcenran og pobl anabl ar draws rhanbarth Gogledd Cymru yn uwch na rhannau eraill o'r DU. Gyda chroestoriadedd mewn golwg, Roedd 22.3% o ferched a 19.8% o ddynion yn anabl. Roedd canran y rhai sydd wedi'u cyfyngu ychydig yn 11.9% ar gyfer merched a 10.3% ar gyfer merched a 10.3% ar gyfer dynion. Nododd cyfran uwch o ferched na dynion eu bod wedi'u cyfyngu'n fawr; 10.4% a 9.5% yn y drefn honno (SYG, 2023b).

Yn ystod yr ymgynghoriad, casglwyd adborth cynhwysfawr gan bobl ag anabledd a/neu gyflwr hirdymor trwy ddiwyddiadau ymgysylltu â'r cyhoedd a thrwy rai grwpiau ffocws cydraddoldeb ychwanegol a drefnwyd gyda phartneriaid Headway Conwy a Sir Ddinbych, Grŵp Dementia a Phobl Hŷn Treffynnon, Ynys Môn Grŵp Pobl Hŷn a Brew & Biscuit yng Nghonwy.

Dywedodd 15% o'r ymatebwyr (ac eithrio 308 a nododd 'well ganddynt beidio â dweud') fod ganddynt anabledd neu gyflwr hirdymor. Gellir gweld hyn yn y siart isod:

Siart 3.1.4.3 – Anabledd – Ydych chi'n anabl a oes gennych gyflwr iechyd hirdymor?

Sail: holl ymatebwyr ac eithrio 'dim ymateb' (1,392)

Ym mhreif holiadur yr ymgynghoriad, soniodd ymatebwyr am 'boblogaeth sy'n heneiddio' ar dri achlysur ar ddeg gyda phryderon yn ymwneud â'r gallu i ddianc rhag tân a chwympiadau posibl a all gynyddu'r

			<p>risg y bydd pobl yn profi anaf, symudedd cyfyngedig a gosod pobl mewn sefyllfa lle gallant fyw yn annibynnol, sydd i gyd yn farcwyr y mae'r Gwasanaeth yn eu defnyddio i fesur risg i dân mewn anheddau domestig.</p> <p>Mae'r GIG (2021) yn nodi y gall unrhyw un gael cwmp, ond mae pobl hŷn yn fwy bregus ac yn debygol o syrthio, yn enwedig os oes ganddynt gyflwr iechyd hirdymor. Mae cwmpadau yn achosi anafiadau cyffredin, ond yn aml yn cael eu hanwybyddu. Bydd tua 1 o bob 3 oedolyn dros 65 oed a hanner y bobl dros 80 oed yn cael o leiaf un cwmp y flwyddyn.</p> <p>Roedd hanner cant o ymatebwyr yn nodi 'poblogaeth sy'n cynyddu' fel risg sy'n dod i'r amlwg. Mae data digwyddiadau tân yn dweud wrthym nad oes unrhyw gydberthynas uniongyrchol rhwng poblogaeth sy'n cynyddu (a fydd yn cynnwys pobl ar draws pob grŵp ac anabledd) a risg uwch o dân yn rhannol oherwydd adeiladau newydd yn cael eu hadeiladu i safonau tân uwch sy'n cynnwys mesurau ataliol lluosog.</p> <p>Yn ystod y digwyddiadau ymgysylltu â'r cyhoedd a grwpiau ffocws cydraddoldeb, cododd pobl bryderon ynghylch materion mynediad a bod angen ystyried effaith y terfyn cyflymder 20mya newydd. Fel y trafodwyd yn yr adran oedran, roedd cyfeiriad arbennig at strydoedd cul a mynediad cyfyngedig i eiddo yng Nghonwy a lleoliadau eraill fel Glannau Dyfrdwy, Treffynnon a Wrecsam. Roedd ymatebwyr yn pryderu am bobl hŷn, yn enwedig y rhai â symudedd cyfyngedig o ganlyniad i anabledd a chyflyrau iechyd hirdymor.</p> <p>Roedd adborth penodol gan gynrychiolwyr yn Autistic UK yn archwilio sut roedd y Gwasanaeth yn casglu adborth gan bobl awtistig a phobl anabl eraill, ynghyd â diddordeb mewn faint o staff awtistig sydd gan y Gwasanaeth, a sut mae gwasanaethau fel Gwiriadau Diogel ac Iach yn cael eu darparu i bobl awtistig. Eglurwyd i'r ymatebwyr sydd wedi cysylltu ac a fydd yn parhau i gysylltu â phobl awtistig a phobl anabl eraill trwy elusennau perthnasol a phartneriaid cymunedol sydd wedi sefydlu perthynas gyda'r bobl yr ydym yn eu targedu. Dywedwyd bod tua 123 (sy'n cyfateb i 13.4%) o'n gweithlu wedi datgelu anabledd ar hyn o bryd, ond mae'r ffigur hwn yn debygol o fod yn uwch oherwydd bod rhai pobl yn dewis peidio â dweud wrth eu cyflogwr, ac mae rhai pobl yn aros am ddiagnosis niwroamrywiol swyddogol a chyflyrau iechyd amrywiol. Eglurwyd, er bod rhai diffoddwyr tân eisoes wedi derbyn hyfforddiant Ymwybyddiaeth Awtistiaeth, bydd pob diffoddwr tân wedi derbyn yr hyfforddiant hwn erbyn 31 Mawrth 2024.</p>
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	

3	4	12	<p>Rhanddeiliaid Mewnol</p> <p>Amlygodd diffoddwyr tân a roddodd adborth fel rhan o'r grwpiau ffocws mewnol nifer o bryderon yn ymwneud ag anabledd, ond hefyd sefyllfaoedd a allai gael effaith andwyol ar eu hiechyd corfforol a meddyliol, gan arwain at gyflyrau iechyd hirdymor o bosibl.</p> <p>Roedd rhai diffoddwyr tân yn teimlo y gallai'r potensial o deithio pellteroedd pellach ar draws Gogledd Cymru olygu eu bod yn teimlo'n ddiflas, yn cael ystum gwael ac adferiad gwael yn dilyn shifftiau prysur a hir. Er mwyn lleddfu'r pryderon hyn ac i hyrwyddo arfer gorau o ran canlyniadau'r ymgynghoriad hwn, mae Ymgynghorydd Iechyd, Lles a Ffitrwydd y Gwasanaeth wedi darparu cyngor penodol sy'n ymwneud ag arferion gyrru diogel ac ataliol.</p> <p>Gyda chroestoriadedd mewn golwg, teimlai llawer o ddiffoddwyr tân y byddai teithio pellteroedd hirach yn effeithio mwy ar ddiffoddwyr tân benywaidd, yn enwedig y rhai sy'n profi symptomau menopos eithafol a all effeithio ar les corfforol a seicolegol. Perfformiad a chanolbwyntio, risg uwch o flinder, hwyliau, hunanhyder, cwsg a llawer o bethau eraill. I liniaru unrhyw risgiau posibl, rhaid i ddiffoddwyr tân sy'n ymwneud ag unrhyw adleoli diffoddwyr tân sicrhau eu bod yn cael cyfle i nodi eu lleoliadau gwaith dewisol ac er na ellir gwarantu hyn, gwneir pob ymdrech i ddarparu ar gyfer ceisiadau. O ran addasiadau rhesymol, bydd arferion cynhwysol fel arfer yn cael eu mabwysiadu yn unol â pholisi'r Gwasanaeth i gefnogi unrhyw berson ag anabledd neu gyflwr iechyd hirdymor (h.y. Polisi Menopos, Dyletswyddau Wedi'u Haddasu, Addasiadau Rhesymol a Pholisi Dychwelyd i'r Gwaith yn Raddol).</p> <p>Datgelodd wyth diffoddwr tân yr hyn y gellir ei ddisgrifio fel cyfrifoldebau gofalu. Datgelodd pum diffoddwr tân fod eu partneriaid neu aelodau agos o'u teulu yn profi symptomau o ganlyniad i ddiabetes, epilepsi, menopos ac iechyd meddwl. Mae gan fwy nag un diffoddwr tân blentyn sydd wedi cael diagnosis neu yr amheuir bod ganddo awtistiaeth ac anableddau datblygiadol a all gyflwyno sefyllfaoedd lle gall 'rhiant yn unig' reoli a darparu cymorth priodol. Er bod darpariaethau seibiant ar gael, roedd pryder nad yw'r un neu ddau ddiwrnod arferol bob wyth wythnos a gynigir yn cael ei ystyried yn ddigon. Gall newidiadau posibl i systemau dyletswydd gael effaith ddigonol ar allu diffoddwr tân i rannu cyfrifoldebau rhiant a gofal gyda'u partneriaid. Rhoddir ystyriaeth ddyledus i'r anghenion penodol hyn yn ystod unrhyw broses adleoli bosibl.</p> <p>Dywedodd un diffoddwr tân fod ei bartner wedi bod yn sâl gan effeithio ar eu gallu i weithio. Mae hyn wedi lleihau incwm eu cartref ac mae cyflog y diffoddwr tân wedi dod yn brif ffynhonnell incwm y cartref.</p>
---	---	----	--

			<p>Dyweddod y diffoddwr tân y byddai teithio ymhellach i ffwrdd yn effeithio ar eu gallu i gefnogi gofal plant a gallu eu partner i weithio, gan eu hatal rhag gweithio'n gyfan gwbl o bosibl. Bydd y broses adleoli yn cynnwys ymgynghori, fel y gellir ystyried addasiadau rhesymol i ddileu neu leihau unrhyw effaith(effeithiau) andwyol posibl lle bo modd.</p> <p>Datgelodd un diffoddwr tân fod ganddo gyfrifoldeb gofalu lle mae'n gofalu am aelod o'r teulu sydd â chyflwr cronig. Roedd y diffoddwr tân hwn yn pryderu am eu gallu i ddarparu gofal os oes rhaid iddynt newid systemau dyletswydd a/neu leoliad. Byddai unrhyw broses adleoli bosibl yn golygu ymgynghori, felly byddai diffoddwyr tân yn y sefyllfa hon neu sefyllfa debyg yn cael cyfle i egluro eu sefyllfa a fydd yn galluogi'r Gwasanaeth i ddileu neu leihau unrhyw effeithiau andwyol posibl lle bo modd.</p> <p>Cododd dau ddiffoddwr tân bryderon tebyg lle gallai newid posibl mewn system ddyletswydd neu newid lleoliad gweithle olygu eu bod yn gorfod chwilio am waith arall oherwydd cyfrifoldebau gofalu posibl aelodau hŷn o'r teulu yn y dyfodol agos. Byddai angen rheoli'r posibilrwydd o adleoli diffoddwyr tân yn ofalus i liniaru unrhyw risg ac ar sail achos wrth achos, er, rhaid cydnabod bod gwahaniaeth 'o bosibl' o ran gofalu am rywun yn y dyfodol a 'gofalu am rywun ar hyn o bryd'. Bydd unrhyw ddiffoddwyr tân a allai fod yn rhan o broses adleoli yn cael cyfle i godi eu hamgylchiadau newidiol. Byddai'r ddeialog hon yn galluogi'r Gwasanaeth i roi sylw dyledus a gwneud penderfyniad teg ar sail tystiolaeth ar yr adeg briodol i osgoi unrhyw risg o wahaniaethu trwy gysylltiad.</p>
--	--	--	--

Iechyd Meddwl a Llesiant	Rhanddeiliaid Allanol

Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	
4	3	12	<p>Er bod iechyd meddwl yn dod o dan y diffiniad o anabledd, mae hyn wedi'i wahanu gan y gall ddigwydd yn naturiol yn ystod prosiect o'r natur hwn. Mae iechyd meddwl a lles yn cynnwys grŵp eang o bobl sy'n profi hwyliau isel, straen, gorbryder, iselder. Er mwyn sicrhau bod y Gwasanaeth yn cofnodi'r effaith a'r effaith bosibl ar yr adolygiad o ofal brys ar ei bobl a'r cyhoedd, ymgysylltwyd yn gynhwysfawr â rhanddeiliaid.</p> <p>Roedd holiadur yr ymgynghoriad yn cynnwys cwestiynau penodol a oedd yn archwilio adborth y cyhoedd ar ein gweithlu o ran effaith wirioneddol a chanfyddedig y newidiadau ar ein staff. Un cwestiwn <i>Pa feini prawf penderfynu ydy'r rhai pwysicaf i chi?</i> oedd yn ddefnyddiol ar gyfer casglu barn y cyhoedd o'r hyn y maent yn ei ystyried yn flaenoriaeth. Er mai dim ond 3% o'r ymatebwyr a ddywedodd '<i>Gweithlu</i>' fel eu prif flaenoriaeth, fe'i rhestrwyd fel y trydydd ail ddewis mwyaf poblogaidd a'r trydydd dewis mwyaf poblogaidd.</p> <p>Nodwyd sylwadau gan 155 o ymatebwyr (ychydig dros 10%) ynghylch lles y gweithlu gan gyfeirio'n benodol at werth cadw gweithlu effeithlon sydd wedi'i hyfforddi'n dda. Cyfeiriwyd at bwysigrwydd cael morâl uchel, cynnal cydbwysedd bywyd a gwaith a chyfeiriwyd yn benodol at sut mae'n annheg i'r Gwasanaeth wneud newidiadau enfawr i amodau'r gweithle ac amseroedd teithio. Manteisiodd ymatebwyr ar y cyfle yma i drafod effeithiau'r opsiynau arfaethedig ar les staff, gan godi'r effeithiau ar weithwyr a'u teuluoedd. Trafodwyd yr angen am gydbwysedd gwaith/bywyd, cefnogaeth i staff a allai orfod adleoli ac effeithiau negyddol posibl newidiadau mewn patrymau sifft, gyda nifer o ymatebwyr yn cyfeirio at gyflog teg i weithwyr sector cyhoeddus.</p> <p>Roedd 68% o'r ymatebwyr naill ai'n cytuno'n gryf neu'n cytuno y byddai Opsiwn 1 yn diwallu anghenion ein cymunedau. Mae'n bwysig nodi nad yw Opsiwn 1 yn golygu gostyngiad yn nifer y diffoddwyr tân. Mae ansicrwydd swyddi wedi cyfrannu at iechyd meddwl a lles andwyol yn y sector cyhoeddus yn y gorffennol (Felstead et al, 2017; Flint et al, 2013; Gallie et al, 2017). Er y codwyd iechyd meddwl gan rai ymatebwyr drwy gydol yr ymgynghoriad, roedd mwyafrif helaeth o'r sylwadau a oedd yn ymwneud ag iechyd meddwl a lles andwyol yn ymwneud ag Opsiynau 2 a 3. Mae'r ymgynghoriad yn darparu tystiolaeth bod y cyhoedd yn amlwg yn teimlo bod Opsiwn 1 yn rhoi'r ddarpariaeth tân brys gorau o'r opsiynau sydd ar gael. Mae rhywfaint o dystiolaeth bod y cyhoedd yn teimlo bod Opsiwn 1 yn cael yr effaith leiaf andwyol ar iechyd meddwl a lles staff a sylwadau penodol yn cyfeirio at Opsiwn 1 yn arwain at ddim cau gorsafodd tân a oedd yn y pen draw yn diogelu swyddi diffoddwyr tân a oedd yn cael ei ystyried yn gadarnhaol iawn. Mewn cyferbyniad, mae'r adborth hefyd yn awgrymu na chafodd Opsiynau 2 a 3 eu cefnogi am lawer o resymau gan gynnwys '<i>colli swyddi</i>' a '<i>lleihau nifer y staff</i>' a allai effeithio'n negyddol ar incwm a</p>

lles ariannol diffoddwyr tân. Mae'n bwysig nodi, er y gall y cyhoedd ganfod bod effeithiau andwyol gweithredu Opsiwn 1 yn isel, mae ymgynghori â'n staff yn awgrymu y gallai'r effaith fod yn fwy. Ceir rhagor o fanylion yn yr adran nesaf, sef 'Rhanddeiliaid Mewnol'.

Rhanddeiliaid Mewnol

Roedd diffoddwyr tân o Lannau Dyfrdwy, Y Rhyl a Wrecsam yn teimlo y gallai unrhyw amser teithio cynyddol, ar ben shifft brysur, effeithio'n andwyol ar eu hiechyd corfforol a meddyliol. Yn ôl yr adborth a dderbyniwyd, iechyd meddwl a lles oedd y maes pryder mwyaf. Cyfeiriodd 35 allan o 37 o ddiffoddwyr tân at brofi iechyd meddwl andwyol o ganlyniad uniongyrchol i'r broses ymgynghori ac ansicrwydd ynghylch eu dyfodol. Mae'r Gwasanaeth yn cydnabod gyda newid y daw ansicrwydd a all fod yn heriol i'r rhai dan sylw ac mae wedi cyfeirio staff at fecanweithiau cymorth perthnasol trwy gydol y broses hon. Nodir, hyd yma, nad oes unrhyw faterion wedi'u codi gydag Arbenigwyr AD gan rhanddeiliaid mewnol mewn perthynas â phryderon ynghylch y broses.

Yn benodol, mae diffoddwyr tân yng Nglannau Dyfrdwy a'r Rhyl yn bryderus ac yn poeni am y posibilrwydd o newid systemau dyletswydd a/neu symud lleoliad gweithle, a allai arwain at fwy o deithio, llai o amser adfer a threulio llai o amser gyda'u partner/plant/teulu. I raddau llai, fe wnaeth diffoddwyr tân mewn lleoliadau eraill gan gynnwys Caergybi, Llandudno a Wrecsam hefyd godi pryderon am y posibilrwydd o gael cais i symud lleoliadau oherwydd 'effaith crychdonni' posib y byddai angen i'r Gwasanaeth 'letya' diffoddwyr tân o Lannau Dyfrdwy a'r Rhyl. Bydd y risgiau posibl hyn yn cael eu lliniaru cyn belled ag y bo modd trwy reoli'r broses adleoli.

Fel rhan o'r broses hon, bydd diffoddwyr tân yn gallu hysbysu'r Gwasanaeth o'u lleoliad dewisol, tra na ellir gwarantu hyn, gwneir pob ymdrech i ddarparu ar gyfer anghenion unigol. Bydd diffoddwyr tân sy'n ymwneud ag unrhyw adleoli yn y gweithle yn gallu tynnu sylw at eu sefyllfaoedd unigol a fydd yn galluogi'r Gwasanaeth i ystyried yr effaith arnynt a lliniaru risg lle bo hynny'n bosibl. I gefnogi diffoddwyr tân ar hyn o bryd, mae aelodau o'r Tîm Arwain Gwasanaeth wedi ymweld â'r gorsafoedd tân yr effeithiwyd arnynt i gyfathrebu ac i ddiweddarau diffoddwyr tân am y broses o wneud penderfyniadau ac amlygwyd mecanweithiau cymorth perthnasol i staff.

O ran iechyd corfforol a seicolegol roedd diffoddwyr tân yn mynegi pryderon. Fe gyfeirion nhw at fwy o amser teithio gan olygu y byddai ganddyn nhw 'lai o amser adfer', '*Mae [teithio] yn ddiflas gyrru milltiroedd ychwanegol a llywio traffig ar ffyrdd prysur*', '*Nid yw eistedd yn y car yn rhy hir yn dda i'ch ystum*'. Mewn ymateb i'r cysylltiad cydnabyddedig rhwng gyrru a blinder, mae Cynghorydd

			<p>iechyd, Lles a Ffitrwydd y Gwasanaeth wedi rhoi cyngor penodol ac awgrymiadau da i staff yn y gorffennol. Mae cyngor arall yn ymwneud â ffitrwydd, ffordd iach o fyw, gorffwys cwsg a pharatoi ar gyfer gyrru'n ddiogel wedi'i hyrwyddo fel rhan o gylchred blynyddol o hyrwyddo arferion iach da. Ym mis Medi, rhoddwyd cyfyngiad cyflymder o 20mya ar waith yng Nghymru ac roedd llawer o ddiffoddwyr tân yn teimlo y byddai'r cyfyngiad cyflymder is hwn yn cynyddu amseroedd teithio i'r gweithle hyd yn oed yn fwy.</p>
--	--	--	---

Amlygodd rhai diffoddwyr tân y gallai'r newidiadau arfaethedig leihau eu gallu i gynnal bywyd cymdeithasol iach a allai gael effaith andwyol ar iechyd meddwl. Cytunodd un grŵp ar y cyd y gallai gweithio 'oriau gwaith estynedig effeithio ar fy iechyd corfforol a meddyliol, mae'n hanfodol rheoli a gofalu amdanoch chi'ch hun ac rwy'n teimlo y gallai hyn gael ei beryglu. Fe wnaethon ni [diffoddwyr tân] aberth i golli allan ar lawer o weithgareddau cymdeithasol pan wnaethon ni ymuno, ond nid yw'r ychydig amser cymdeithasol sydd gennym o amgylch ein patrymau shifft prysur yn dda. Gall newid amserlenni effeithio ar ein gallu i gymryd rhan mewn gweithgareddau cymdeithasol neu i dreulio amser gwerthfawr gyda ffrindiau ac anwyliaid'. Codwyd pryder am iechyd meddwl. Er mwyn sicrhau bod y Gwasanaeth yn gwneud penderfyniadau teg ynghylch y broses adleoli, byddai amgylchiadau unigol yn cael eu hystyried yn briodol i leihau'r effaith lle bo hynny'n bosibl.

--	--	--	--

Bechiogrwydd a Mamolaeth			Rhanddeiliaid Allanol
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	
2	3	6	<p>Ymgysylltwyd â nifer o bobl feichiog a phobl ar gyfnod mamolaeth yn ystod y digwyddiadau ymgysylltu â'r cyhoedd a'r grwpiau ffocws cydraddoldeb. Ni ddaeth unrhyw faterion cydraddoldeb sy'n ymwneud yn benodol â bechiogrwydd a mamolaeth i'r amlwg o'r adborth a gafwyd.</p> <p>Ymhlith y partneriaid a'n helpodd i gysylltu â'r gynulleidfa darged hon roedd Canolfan Merched Gogledd Cymru, Pride Gogledd Cymru, Prifysgolion Bangor a Wrecsam ynghyd ag eraill. Er na ddaeth unrhyw beth penodol yn ymwneud â bechiogrwydd a mamolaeth i'r amlwg, roedd rhai myfyrwyr ym Mhrifysgolion Bangor a Wrecsam yn teimlo bod y system ddyletswydd yn Opsiwn 1 yn ddeniadol o'i chymharu â'r oriau 'swyddfa 9 i 5' y maent yn gweithio ar hyn o bryd neu wedi gweithio yn flaenorol. Er bod rhai myfyrwyr, staff prifysgolion a phobl a roddodd adborth mewn grwpiau ffocws cydraddoldeb eraill yn teimlo bod Opsiwn 1 yn methu cynnig digon o hyblygrwydd, yn enwedig os ydych chi'n ystyried teulu â babi newydd i ofalu amdano.</p>
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	
3	3	9	<p>Rhanddeiliaid Mewnol</p> <p>Roedd diffoddwyr tân gwrywaidd a benywaidd nad oedd ganddynt blant ar hyn o bryd, ond a oedd yn cynllunio am yn y dyfodol yn teimlo y gallai teithio'r pellter ychwanegol ledled Gogledd Cymru i orsafoedd newydd yn Nolgellau a Phorthmadog greu rhwystr i gadw a recriwtio pobl dalentog. Er nad oes tystiolaeth ar hyn o bryd, teimlai'r diffoddwyr fod gan y tri opsiwn, y potensial i effeithio'n negyddol ar allu'r Gwasanaeth i recriwtio rhieni ifanc, yn enwedig menywod yn y dyfodol. Roedd yr adborth yn awgrymu y byddai'r prif resymau sy'n canolbwyntio ar ddiffyg cydbwysedd gwaith/bywyd, anallu i wneud y gwaith a gwneud danfoniadau i'r ysgol, mwy o amser teithio, byw dros dro mewn ardaloedd eraill yn ei gwneud yn amhosibl Dwi'n 'fam newydd' fod yn ddiffoddwr tân gyda chostau gofal plant yn rhy uchel i rywun ar gyflog recriwtiaid newydd.</p>

			<p>Amlygodd un grŵp fod llawer o bobl wedi symud i ffwrdd o wahanol rannau o'r DU i ddod yn ddiffoddwr tân yng Ngogledd Cymru, felly nid oes ganddynt aelodau o'r teulu wrth law fi helpu gyda gofal plant, felly byddai angen i'r Gwasanaeth ystyried sut y gallai unrhyw newidiadau posibl mewn systemau dyletswydd neu newidiadau eraill a allai arwain at ddiffoddwyr tân benywaidd benderfynu gadael y Gwasanaeth.</p> <p>Er mwyn lliniaru'r pryderon hyn, byddai diffoddwyr tân sy'n ymwneud ag unrhyw adleoli posibl yn y gweithle yn cael cyfle i ddatgan eu lleoliadau gwaith dewisol ac er na ellir gwarantu hyn, gwneir pob ymdrech i ddarparu ar gyfer ceisiadau i staff gael eu lleoli mor agos â phosibl i'r man lle maent yn byw. Yn naturiol, rhoddir ystyriaeth ofalus bob amser i staff beichiog, y rhai ar gyfnod mamolaeth yn ogystal â phobl sydd wedi dychwelyd yn ddiweddar o absenoldeb mamolaeth i'w helpu i'w lleddfu'n ôl i'r gweithle. Mae'r Gwasanaeth yn cydnabod y dylid ystyried yr holl anghenion a dyheadau unigol ar gyfer pob diffoddwr tân sy'n ymwneud ag unrhyw broses adleoli.</p>
--	--	--	--

Hunaniaeth / Ailbennu Rhywedd			Rhanddeiliaid Allanol
Tebygolrwydd	Effaith		
3	1	3	<p>Nid ydym yn gwybod union nifer y bobl draws ac/neu anneauidd yng Ngogledd Cymru. Fodd bynnag, mae Stonewall (2022) yn amcangyfrif bod rhwng 0.5% ac 1% o'r boblogaeth yn tynnu ac/neu'n anneauidd sy'n rhoi rhyw fath o arwydd i ni gyda phwy y mae angen i ni ymgysylltu â.</p> <p>Gellir ystyried bod y cyswllt a wnaeth y Gwasanaeth gyda phobl drawsryweddol ac anneauidd trwy'r grwpiau ffocws cydraddoldeb yn gynhwysfawr ac yn gynrychioliadol.</p> <p>Daeth sawl thema i'r amlwg yn ystod yr ymgynghoriad, ond dim ond nifer fach a oedd yn ymwneud yn benodol â rhwystrau posibl a allai effeithio ar bobl drawsryweddol a/neu anneauidd. Dangosodd y Rhwydwaith Trawsryweddol Unigryw ddiddordeb mewn gwaith atal ac roeddent eisiau deall mwy am ymgysylltiad Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru â'r gymuned a grwpiau cydraddoldeb eraill. Y prif faes pryder a ddaeth i'r amlwg mewn gwahanol grwpiau ffocws oedd y canfyddiad y gallai unrhyw leihad mewn staff effeithio'n negyddol ar allu'r Gwasanaeth i fynychu digwyddiadau Pride a digwyddiadau cymunedol eraill a chynnal gwaith atal pwysig. Roedd pryderon ynghylch y posibilrwydd o gau gorsafoedd tân, gyda phryder arbennig am orsaf Conwy. Roedd pryderon penodol am y newidiadau arfaethedig i'r system ddyletswydd yng Nglannau Dyfrdwy a'r Rhyl a</p>

			<p>chyfeiriwyd at dynnu'r trydydd peiriant tân yn Wrecsam ym mhob un o'r tri grŵp ffocws a drefnwyd gan y Gwasanaeth mewn partneriaeth â Rhwydwaith Trawsryweddol Unigryw.</p> <p>Eglurwyd i'r rhai a fynegodd y pryder hwn fod gan y Gwasanaeth nifer o adrannau pwrpasol sy'n cynnal gweithgaredd anweithredol. Er enghraifft, mae'r adran Diogelwch Tân yn cwblhau llawer iawn o'r Gwiriadau Diogel ac Iach (h.y. diogelwch tân yn y cartref), archwiliadau diogelwch tân mewn lleoliadau busnes, diogelwch tân mewn lleoliadau addysg i enwi ond ychydig. Mae diffoddwyr tân gweithredol yn cynnal canran o ymgysylltiad cymunedol cyffredinol y Gwasanaeth. Fodd bynnag, mae Opsiwn 1 yn cynnig gwasanaeth Llawn Amser newydd yng Nghorwen, Dolgellau a Phorthmadog a fyddai'n cynyddu capasiti'r Gwasanaethau a'r gallu i ymgysylltu â'r gymuned drawsryweddol a'r gymuned ehangach i gynnal (h.y. Archwiliadau Diogel ac Iach yn y cartref) yn y lleoliadau strategol allweddol hyn, gan ychwanegu gwerth cymdeithasol.</p>
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	
1	1	1	<p>Rhanddeiliaid Mewnol</p> <p>Cysylltodd y Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant â Rhwydwaith Staff LHDT+ FirePride y Gwasanaeth yn ystod y cam cyn-ymgynghori i nodi unrhyw bryderon posibl ac ni ddaeth unrhyw beth i'r amlwg. Yn ystod y prif ymgynghoriad, ni ddaeth unrhyw beth uniongyrchol yn ymwneud â phobl drawsryweddol a/neu anneauaid i'r amlwg yn y grwpiau ffocws mewnol. Felly, gellir ystyried risg yn isel.</p>

Cyfeiriadedd Rhywiol			Rhanddeiliaid Allanol
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	
4	1	4	<p>Amcangyfrifir Stonewall bod rhwng 5-7% o'r boblogaeth yn lesbiaidd, hoyw, deurywiol neu gyfeiriadedd rhywiol arall sy'n wahanol i heterorywiol (Gweler y GIG, 2015). Mae Stonewall (2022) wedi cyhoeddi adroddiadau mwy diweddar sy'n awgrymu bod pobl iau yn fwy tebygol o fod yn agored am gyfeiriadedd rhywiol a hunaniaeth rhywedd. Mae gan Ogledd Cymru gymuned LHDT+ gynyddol ac mae ymddangosiad digwyddiadau 'Pride' newydd, grwpiau cymorth a rhwydweithiau</p>

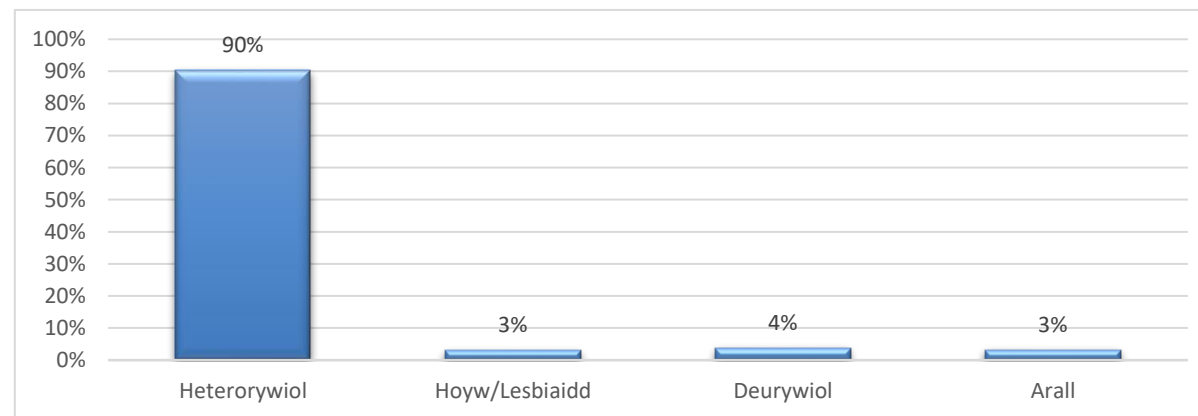
staff yn y gweithle yn golygu bod ymgysylltu â'r gynulleidfa hon yn fwy ystyrlon na blynyddoedd blaenorol.

Gyda chroestoriadedd mewn golwg, mae'n ddefnyddiol gwybod proffil oedran pobl a nododd fel LHDT + sy'n tueddu i fod yn iau na'r boblogaeth gyffredinol. Roedd mwy na hanner y rhai a nododd eu bod yn LHDT+ (57.9%) rhwng 16 a 34 oed (ONS, 2021d). Mewn cyferbyniad, roedd llai na thraean o'r boblogaeth gyffredinol rhwng 16 a 34 oed (29.6%). Mae'r wybodaeth hon yn helpu ein gwasanaeth i wybod pwy i ymgysylltu.

Er mwyn sicrhau bod y Gwasanaeth yn gallu estyn allan a chwrdd ag anghenion pobl ar draws gwahanol gyfeiriadedd rhywiol, cynhaliwyd ymarfer mapio cynhwysfawr fel rhan o'r cyn-ymgynghoriad i ymgysylltu â phartneriaid allweddol. Cyflawnwyd ymgysylltiad â'r gymuned LHDTC+ ehangach trwy weithio mewn partneriaeth effeithiol gydag elusennau a grwpiau cymorth LHDTC+ amrywiol a alluogodd y Gwasanaeth i gasglu adborth cynhwysfawr. Bu'r Gwasanaeth hefyd yn ymgysylltu â phobl yn nigwyddiad Pride Bae Colwyn a gynhaliwyd yn ystod y cyfnod cyn ymgynghori ac ym Mpride Gogledd Cymru a gynhaliwyd y diwrnod cyn lansio'r ymgynghoriad.

Nododd 10% o'r ymatebwyr (gweler y tabl isod) fel LHD +, ac eithrio'r rhai 'dim ymateb'.

Siart 3.1.4.4 – Cyfeiriadedd Rhyw

Sail: holl ymatebwyr ac eithrio 'dim ymateb' (1,275)

			<p>Awgrymodd trafodaethau anffurfiol gyda'r gymuned LHDT+ ehangach eu bod yn croesawu ymdrechion y Gwasanaeth i ymgysylltu ac ymgynghori â nhw. Nid oedd unrhyw adborth sy'n awgrymu y bydd y newidiadau arfaethedig yn effeithio'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol ar y gymuned hon. Nid oedd barn cymuned LHD+ yn wahanol i bobl a nododd fod ganddynt heterorywiol neu syth. Opsiwn 1 oedd eu dewis dewisol, roedd gwrthwynebiad i Opsiwn 2 a gwrthwynebiad cryf dros Opsiwn 3. Gellir ystyried yr adborth hwn yn gynhwysfawr ac yn gynrychioliadol o'r gymuned LHD+ yng Ngogledd Cymru.</p>
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	
2	4	8	<p>Rhanddeiliaid Mewnol</p> <p>Cysylltodd y Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant â Rhwydweithiau Staff Balchder Tân a LHDT+ y Gwasanaeth yn ystod y cam cyn-ymgynghori i nodi unrhyw bryderon posibl ac ni ddaeth unrhyw beth i'r amlwg ar hyn o bryd. Yn ystod y prif ymgynghoriad, daeth rhai pryderon i'r amlwg o fewn y grwpiau ffocws mewnol.</p> <p>Nododd adborth themâu yn ymwneud â chyfrifoldebau rhianta, gofal plant a gofalu. Daeth yn amlwg yn ystod y grwpiau ffocws fod rhai pobl mewn perthynas 'o'r un rhyw' yn wynebu heriau cymhleth o ran cael plant (hy IVF), mabwysiadu plant a gofal plant.</p> <p>Amlygodd diffoddwyr tân fod rhai pobl LHD+ yn cael eu gorfodi i '<i>neidio drwy gylchoedd</i>' wrth fabwysiadu plant ac yn aml mae'n rhaid iddyn nhw fynychu apwyntiadau ychwanegol i '<i>wirio eu haddasrwydd</i>'. Tynnwyd sylw hefyd at y ffaith bod rhai pobl LHD+ wedi eu diarddel gan eu teuluoedd pan oeddent wedi 'dod allan', felly yn aml '<i>does dim aelodau o'r teulu o gwmpas i helpu gyda gofal plant, felly mae angen ystyried symud diffoddwyr tân i leoliadau eraill oherwydd gall yr effaith fod yn enfawr</i>'. Amlygodd rhai diffoddwyr tân heriau o ran prosesau a llawer o apwyntiadau sy'n ymwneud â mabwysiadu ac IVF ac y dylid ystyried y rhain ar gyfer yr holl staff, ond hefyd ar gyfer pobl sy'n ystyried ymuno â'r Gwasanaeth Tân yn y dyfodol. Dywedodd un Diffoddwr Tân, 'Os ydym o ddifrif am gynhwysiant, dyma'r lefel sydd angen i chi fynd i ehangu mynediad a bydd pobl</p>

			<p><i>yn ymuno ac yn aros os ydynt yn derbyn gofal</i>'. Mynegodd diffoddwyr tân bryder am y problemau parhaus o beidio â gwybod beth sy'n digwydd, gan arwain at lefelau straen uwch a achosir gan yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys, ond effaith methu â mynychu apwyntiadau (h.y. IVF, mabwysiadu ac eraill) pe bai angen iddynt weithio'n bellach i ffwrdd o'r man lle maent yn byw. Mae gan y Gwasanaeth bolisi mewn lle o ran presenoldeb staff cymorth mewn apwyntiadau sy'n ymwneud â beichiogrwydd ac IVF. Codwyd pryderon amrywiol a allai gael effaith negyddol ar bobl LHD a chydabyddir bod angen i unrhyw broses adleoli ystyried eu hanghenion er mwyn helpu i liniaru risg a lleihau'r effaith.</p>
--	--	--	--

Priodas neu Bartneriaeth Sifil		
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol
2	1	2

Er nad yw priodas a phartneriaeth sifil yn dod o dan Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus, roedd Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn dal i fod eisiau rhoi sylw dyledus i'r nodwedd warchoddedig hon ar sail y ffaith y gallai pobl 'sengl' gael eu rhoi dan anfantais o ganlyniad i'r newidiadau arfaethedig.

Rhanddeiliaid Allanol

Mae 48.1% o bobl 16 oed a hŷn yn briod neu mewn partneriaeth sifil (Stats Wales, 2020). Er bod hyn yn grŵp digonol o bobl, nid oes unrhyw risgiau a nodwyd sy'n benodol i briodas a phartneriaeth sifil ar hyn o bryd. Yn ystod y cyfnod cyn ymgynghori a'r ymarfer mapio cychwynnol, teimlai'r Gwasanaeth y byddai'n cysylltu'n organig â phobl sy'n briod neu mewn partneriaeth sifil felly roedd yn hyderus wrth ddal adborth cynhwysfawr. Felly, nid oedd yn briodol targedu pobl o ganlyniad i'w statws perthynas. Yn ystod yr ymgynghoriad, ni ddaeth unrhyw beth i'r amlwg yn unrhyw un o'r sesiynau ymgynghori cyhoeddus na'r grwpiau ffocws cydraddoldeb a oedd o unrhyw bryder o ran statws perthynas unigolyn. Felly, gellir ystyried risg yn isel.

Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	
3	3	9	<p>Rhanddeiliaid Mewnol</p> <p>Er nad oedd unrhyw bryderon o safbwynt allanol, dylid cydnabod bod rhanddeiliaid mewnol wedi codi sawl pryder y mae angen eu hystyried. Roedd 37 o'r diffoddwyr tân a roddodd adborth yn y grwpiau ffocws mewnol yn codi pryderon a gafodd effaith uniongyrchol neu anuniongyrchol ar eu partner neu gynbartner o ystyried eu plant. Mae'r rhan hon o'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb yn ein galluogi i ymchwilio i 'statws perthynas' rhywun yn fanwl lle gellir archwilio'r effaith ar y newidiadau arfaethedig. Mae statws perthynas yn croestorri â nodweddion gwarchodedig eraill gan gynnwys rhyw a rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, anabledd ac eraill. Er enghraifft, o ran rhywedd, menywod yn aml yw'r prif ofalwyr i blant, felly gallai effaith y newidiadau arfaethedig gael mwy o effaith ar fenywod o'i gymharu â diffoddwyr tân gwrywaidd. Mae 90% o rieni sengl yn y DU yn fenywod (Gingerbread, 2019) sy'n awgrymu y gallai newidiadau i systemau dyletswydd a lleoliad gwaith gael mwy o effaith ar rai diffoddwyr tân benywaidd os ydyn nhw'n rhiant sengl. Efallai na fydd hyn yn wir ac mae gan rai pobl ddarpariaeth gofal plant dda ar waith neu aelodau o'r teulu i helpu gyda gofal plant, ond mae'r mewnwelediad hwn yn ein galluogi i ystyried y risg bosibl.</p> <p>Pan fyddwch yn ystyried statws perthynas gyfreithiol person, mae'r croestoriad â nodweddion gwarchodedig gwahanol yn bwysig. Er enghraifft, o ystyried cyfeiriadedd rhywiol, mae 68.8% o bobl sy'n nodi eu bod yn Lesbiaidd, Hoyw neu Ddeurywiol (68.8%) yn fwy tebygol o fod yn sengl, o'i gymharu â 34.4% o bobl sy'n nodi eu bod yn heterorywiol neu'n syth (SYG, 2019). Gall y math hwn o ddadansoddi data helpu'r Gwasanaeth i ddeall yn well sut mae rhai pobl yn fwy tebygol o fod yn sengl neu hyd yn oed yn byw ar eu pen eu hunain. Dim ond un incwm fydd gan rai pobl nad ydynt mewn perthynas neu'n byw ar eu pen eu hunain, felly gallent fod yn fwy tebygol o brofi caledi ariannol. Bydd ystyriaethau ariannol yn cael eu harchwilio'n llawer mwy manwl yn adran statws economaidd-gymdeithasol y ddogfen hon. Gall unrhyw ddiffoddwyr tân a fydd yn rhan o broses adleoli elwa o fod yn agored ac yn dryloyw ynghylch eu statws perthynas a gall y wybodaeth hon helpu i sicrhau bod eu holl anghenion unigol yn cael ystyriaeth ddyledus (ac effeithiau posibl yn cael eu hystyried) a gall hyn lywio penderfyniadau.</p>

Crefydd a/neu Gred		
Tebygolrwydd	Effaith	
3	2	6

Rhanddeiliaid Allanol

Mae'r Gwasanaeth yn cydnabod bod Gogledd Cymru yn rhanbarth amrywiol o ran cysylltiadau crefyddol, systemau cred pobl a'r rhai nad ydynt yn grefyddol neu'n cyd-fynd ag unrhyw system gred. Cristnogaeth yw'r grŵp crefyddol mwyaf (46.3%). Y cyswllt crefyddol mwyaf nesaf yw Mwslemiaid (2.2%), ac mae crefyddau eraill yn cynnwys Hindŵaidd (0.4%), Bwdhaeth" (0.3%), Siciaeth" (0.1%) ac Iddewiaeth (0.1%). Mae grwpiau crefyddol rhestredig eraill yn cynnwys Pagan (0.2%), Spiritualist (0.1%), ac Ysbrydol (0.1%). Nid oes cyfeiriad at grefydd Bahai yn y data swyddogol, ond roeddem am gynnwys y gymuned grefyddol fach hon oherwydd bod staff y Gwasanaeth wedi gweithio'n agos gyda nifer o bobl sy'n cyd-fynd â 'Bahai' ac maent wedi bod yn ymwneud yn weithredol â'r ymgynghoriad drwy Fforwm Rhyng-ffydd Gogledd Cymru a Grŵp Aml-ffydd Bangor. Roedd nifer y bobl yng Ngogledd Cymru a nododd "Dim crefydd" yn fwy na'r rhai a nododd unrhyw gysylltiad crefyddol unigol, gyda 46.5% o'r boblogaeth (LIC, 2022b). Mae'r cyfrifiad data diweddaraf hwn yn dangos bod gan tua hanner poblogaeth Gogledd Cymru gysylltiadau crefyddol, felly mae addoldai a sefydliadau ffydd yn darparu llwyfan rhesymegol i ni ymgysylltu â'r gymuned grefyddol.

Er mwyn sicrhau bod y Gwasanaeth yn casglu adborth gan bobl ar draws gwahanol grefyddau a systemau cred, hyrwyddwyd yr ymgynghoriad yn helaeth trwy grwpiau crefyddol, sefydliadau ffydd ac addoldai. Er enghraifft, gan ymgysylltu â phobl yng Nghanolfan Islamaidd Wrecsam, roedd y Gwasanaeth yn gallu cysylltu â dinasyddion Prydain sydd wedi mudo o Dwrci, Pacistan, Irac, Iran, India a gwahanol rannau o orllewin Affrica. Trwy Gymuned Affricanaidd Wrecsam, sydd wedi'i lleoli yn Eglwys Gadeiriol y Santes Fair, llwyddodd staff i gysylltu â phobl o wahanol rannau o Affrica. Chwaraeodd Fforwm Aml-ffydd Gogledd Cymru ran allweddol wrth helpu'r Gwasanaeth ymgysylltu.

Mae'r tabl isod yn rhoi dadansoddiad o wahanol grwpiau crefyddol, er bod 393 o bobl wedi penderfynu i beidio ateb yr adran hon.

Tabl 3.1.4.2 – Crefydd a/neu gred – Ydych chi'n gysylltiedig ag unrhyw grefydd, ffydd neu system gred benodol?

	Nifer yr ymatebwyr	% o ymatebwyr
Dim crefydd	606	45%
Cristnogaeth (pob enwad)	683	51%
Islam	15	1%
Bwdhaeth	7	1%
Hindŵaeth	1	<1%
Iddewiaeth	2	<1%
Siciaeth	2	<1%
Bahai	1	<1%
Unrhyw grefydd arall	16	1%

Sail: holl ymatebwyr ac eithrio 'dim ymateb' (1,333)

Heb fod yn ymwneud yn uniongyrchol â'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys, roedd peth adborth yn amlygu'r angen i'r Gwasanaeth ymgysylltu'n fwy rheolaidd i hyrwyddo negeseuon diogelwch tân. Mae adborth gan wahanol grwpiau crefyddol yn amlygu rhai pryderon ynghylch diffyg ymgysylltu gan ein Gwasanaeth a'r ffaith ein bod yn cynnig lleihau'r ddarpariaeth dân mewn ardaloedd sydd â chrynodiadau uwch o bobl grefyddol, yn enwedig y rhai o gefndiroedd lleiafrifoedd ethnig.

Casglwyd adborth gan bobl ifanc ac oedolion ifanc yn y Tîm Cymorth Lleiafrifoedd Ethnig ac Ieuenctid (EYST) sy'n rhedeg darpariaeth ieuenctid yn Wrecsam. Datgelodd pobl ifanc o bob cefndir ethnig gan gynnwys treftadaeth Brydeinig, Dwyrain Ewrop, Asiaidd ac Affricanaidd wahanol gredoau crefyddol, er na ddaeth unrhyw risgiau penodol i'r amlwg mewn perthynas â'u crefydd neu gred. Mae adborth arall gan y grŵp hwn wedi'i drafod yn yr adran 'Hil'.

Roedd ymatebwyr yng Nghanolfan Islamaidd Wrecsam yn arbennig o bryderus am y cynnig lle gallai Wrecsam weld ei thrydydd peiriant tân yn cael ei symud i leoliad arall. Roedd barn gref y byddai trydydd peiriant tân Wrecsam yn lleihau gallu'r Gwasanaeth i gwblhau gwaith nad yw'n waith brys gan gynnwys Gwiriadau Diogel ac Iach, mynychu digwyddiadau cymunedol ac

			ymweliadau â'r Mosg. Eglurwyd bod gan y Gwasanaeth dimau penodol o staff sy'n goruchwylio gwaith diogelwch tân. Hefyd, esboniwyd bod y Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiad bellach wedi cysylltu â Chanolfan Islamaidd Wreccsam yn ogystal â sefydliadau fydd eraill, ac fe ellir gwneud trefniadau i staff eraill y Gwasanaeth ymweld a hyrwyddo gwahanol wasanaethau.
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	
2	1	1	Rhanddeiliaid Mewnol Mae'r Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Gwasanaeth wedi cysylltu â Rhwydwaith Staff Crefydd, Ethnigrwydd a Threftadaeth Ddiwylliannol (REACH) y Gwasanaeth yn ystod y cam cyn-ymgyngori i nodi unrhyw bryderon posibl ac ni ddaeth unrhyw beth i'r amlwg. Yn ystod y prif ymgynghoriad, ni ddaeth unrhyw bryderon yn ymwneud yn uniongyrchol â chrefydd i'r amlwg. Felly, gellir ystyried risg yn isel.

Hil			Rhanddeiliaid Allanol
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	
4	3	12	Fel rhanbarthau eraill yng Nghymru, mae Gogledd Cymru wedi dod yn fwy amrywiol o ran ethnigrwydd yn ystod y degawd diwethaf. Yn ôl data'r cyfrifiad yn 2021, mae grwpiau lleiafrifoedd ethnig wedi cynyddu o 4.4% yn 2011 i 6.2% yn 2021 (LIC, 2022b). I egluro, lleiafrif ethnig ydy unrhyw ethnigrwydd nad ydyw'n 'Gymreig, Saesneg, Albanaidd, o Ogledd Iwerddon a Phrydeinig'. Y grŵp lleiafrifol ethnig mwyaf ym mhob awdurdod lleol yng Nghymru oedd "Gwyn Arall". Roedd cyfran y boblogaeth a oedd nodi eu bod yn rhan o'r grŵp ethnig hwn ar ei huchaf yn Wreccsam (4.8%) a Sir y Fflint (3%). O fewn y grŵp ethnig "Gwyn" lefel uchel, Conwy oedd yr awdurdod lleol â'r gyfran uchaf yng Nghymru o bobl oedd yn nodi eu bod yn "Wyddelig" (0.7%). Yn ddiddorol, roedd 5.3% o aelwydydd yn aelwydydd grwpiau aml-ethnig, sy'n uwch na 4.2% yn 2011 (LIC, 2022b).

Gyda chroestoriadedd mewn golwg, mae ein Gwasanaeth wedi cydnabod bod rhwystrau iaith, cyfathrebu a diwylliannol posibl yn bodoli. Yn genedlaethol yng Nghymru, roedd 2.9 miliwn o breswylwyr arferol tair oed a hŷn yn siarad Cymraeg neu Saesneg fel eu prif iaith (96.7% o'r boblogaeth, i lawr o 97.1% yn 2011).

O'r preswylwyr arferol yng Nghymru yn 2021 nad oeddent wedi dewis Cymraeg na Saesneg fel eu prif iaith, roedd 78% yn dweud eu bod yn gallu siarad Saesneg yn dda neu'n dda iawn, tra roedd 22% ddim yn gallu siarad Saesneg yn dda iawn neu ddim o gwbl. Fel yn 2011, Pwyleg oedd y brif iaith fwyaf cyffredin ar ôl y Gymraeg neu'r Saesneg, sef 0.7% o'r boblogaeth. Arabeg (0.3%) oedd y brif iaith fwyaf cyffredin ar wahân i Saesneg, Cymraeg neu Bwyleg yn 2021. Iaith Arwyddion Prydain (BSL) oedd iaith ddewisol 900 o bobl (sy'n cyfateb i 0.03%) ymysg preswylwyr arferol tair oed a hŷn ledled Cymru

Roedd y mewnwelediad hwn yn hynod bwysig yn ystod y cyfnod cyn ymgynghori ac roedd y Gwasanaeth yn gallu trefnu cyfieithu pan oedd angen. Er enghraifft, trefnwyd cyfieithu Portiwgaleg mewn sesiwn briffio personol yn Nhŷ Pawb yn Wrecsam nôl ym mis Mehefin 2023. Roedd aelodau'r gymuned yn glir am yr ymgynghoriad ar hyn o bryd, ac fe gawson nhw wybodaeth yn ymwneud â'r prif ymgynghoriad trwy arweinydd cymunedol a oedd yn siarad Portiwgaleg yn rhugl.

Roedd ymgysylltu penodol â'r gymuned o deithwyr ar hyd Camlas Llangollen yn ystod y cyfnod cyn ymgynghori ym mis Mehefin wedi helpu i godi ymwybyddiaeth ac annog pobl i roi adborth yn y prif ymgynghoriad ar ôl iddi fynd yn fyw ym mis Gorffennaf.

Darparwyd gwybodaeth ymgynghori allweddol mewn gwahanol fformatau o'r cychwyn cyntaf i helpu i ehangu mynediad – gan gynnwys dogfennau hawdd eu deall a fersiynau print bras. Roedd gwybodaeth allweddol ar wefan y Gwasanaeth, ac mae hyn yn galluogi aelodau'r gymuned i ddewis eu dewis iaith yn ogystal â hwyluso gofynion hygyrchedd.

Roedd datganiad '*Os oes angen unrhyw wybodaeth arnoch mewn fformat arall, cysylltwch â ni*' wedi'i gynnwys ym mhob dogfen. Derbyniodd y Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant nifer o geisiadau a anfonwyd ymlaen a darparwyd y ddogfennaeth hon.

Roedd y Gwasanaeth yn gallu adeiladu ar y rhestr gyswilt bresennol a sefydlwyd yn ystod y cyfnod cyn ymgynghori. Er enghraifft, er y cysylltwyd â'r Tîm Cymorth Lleiafrifoedd Ethnig a Ieuencid (EYST) yn ôl ym mis Mehefin, fe wnaethant helpu i drefnu grŵp ffocws ystyrlon lle gwnaed cysylltiad â 29 o bobl sy'n byw neu'n gweithio yng Ngogledd Ddwyrain Cymru. Roedd yr adborth yn arbennig o addysgiadol oherwydd bod llawer o'r bobl ifanc wedi byw yn y dwyrain canol, dwyrain Ewrop a rhannau o Dde America yn flaenorol. Gyda chroestoriad mewn golwg, galluogodd EYST y Gwasanaeth i gasglu adborth gan bobl o wahanol grwpiau ethnig a rhai ohonynt yn gysylltiedig â gwahanol grefyddau, pob un yn meddu ar arferion diwylliannol, profiadau a safbwyntiau unigryw.

Roedd yr holiadur a lenwodd aelodau'r gymuned yn ystod yr ymgynghoriad yn cynnwys y cwestiwn '*A oes unrhyw faterion cydraddoldeb eraill y gallem fod yn meddwl amdanynt?*' a gellir crynhoi rhai sylwadau penodol yn ymwneud â hil fel sicrhau bod grwpiau lleiafrifol yn cymryd rhan yn yr ymgynghoriad a mynd i'r afael â rhwystrau iaith. Trefnwyd dehongliad o wahanol ieithoedd mewn sawl grŵp ffocws cydraddoldeb yn ystod y cyfnod cyn ymgynghori ac yn ystod y prif gyfnodau ymgynghori. Cyfieithwyd gwybodaeth brintiedig i'r Gymraeg a'r Saesneg yn ôl y disgwyl ac roedd ieithoedd eraill ar gael ar gais. Darparwyd gwybodaeth gynhwysfawr yn ymwneud â'r ymgynghoriad ar-lein trwy wefan y Gwasanaeth ac roedd hwn ar gael mewn 77 o ieithoedd sy'n helpu i oresgyn rhwystrau ieithyddol posibl. Mae adborth yr holiadur yn cynnwys rhai sylwadau generig sy'n cynnwys recriwtio gweithlu mwy amrywiol a all arwain at ddarparu gwasanaeth mwy cynhwysol i'r gymuned rydym yn ei gwasanaethu.

Yn y grwpiau ffocws cydraddoldeb, codwyd nifer o bryderon. Roedd pobl ifanc yng Ngrŵp Islamaidd Wrecsam yn pryderu am y diffyg posibl o ddiffoddwyr tân i gynnal gwaith 'cymunedol' a Gwiriadau

			<p>Diogel ac lach pe byddai niferoedd staff yn lleihau; roeddynt yn rhannu'r farn eu bod yn teimlo nad oedd digon o gyfathrebu â'u cymunedau ar hyn o bryd ac y byddai cael gwared ar y trydydd peiriant tân yn gwaethgu'r sefyllfa. Hysbyswyd yr ymatebwyr bod gan y Gwasanaeth dimau penodol o staff sy'n cyflawni tasgau anweithredol gan gynnwys Gwiriadau Diogel ac lach. Dywedwyd bod diffoddwyr tân gweithredol yn gwneud rhywfaint o waith ymgysylltu cymunedol a Gwiriadau Diogel ac lach ac ni fydd hyn yn newid yn y dyfodol p'un ai dwy neu dair injan dân sydd gan Wrecsam.</p> <p>Mynegwyd pryder yng Ngrŵp Ieuenctid Canolfan Islamaidd Wrecsam bod aelodau hŷn o'r gymuned Fwslimaidd mewn perygl, gyda heriau'n wynebu'r rhai nad yw'r Gymraeg na'r Saesneg yn iaith gyntaf iddynt. Mae'r adborth hwn wedi'i gyfathrebu ag adran diogelwch tân y Gwasanaeth i'w ystyried. Mae gan y Gwasanaeth wasanaethau dehongli a chyfieithu y gall gael mynediad iddynt i drefnu ymweliadau cymunedol yn brydlon a Gwiriadau Diogel ac lach os oes angen. Y sefyllfa ddymunol yw recriwtio pobl dalentog a all ychwanegu gwerth trwy gyfathrebu mewn sawl iaith sydd fwyaf poblogaidd mewn lleoliadau penodol.</p>
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	
1	5	5	<p>Rhanddeiliaid Mewnol Bu'r Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant yn cysylltu â Rhwydwaith Staff Crefydd, Ethnigrwydd a Threftadaeth Ddiwylliannol (REACH) y Gwasanaeth yn ystod y cyfnod cyn ymgynghori i nodi unrhyw bryderon posibl ac ni ddaeth dim i'r amlwg. Ni adroddwyd am unrhyw bryderon uniongyrchol am hil, ethnigrwydd na chenedligrwydd yn ystod y prif ymgynghoriad. Er y gellir ystyried bod risg yn isel ar hyn o bryd, mae angen ystyried arferion diwylliannol yn barhaus oherwydd bod rhai grwpiau ethnig yn llawer mwy tebygol o ofalu am yr henoed a phobl hŷn yn eu cartrefi (h.y. rhieni neu neiniau a theidiau). Er bod diffoddwyr tân wedi amlygu sut y dylid ystyried systemau dyletswydd a lleoliad gweithleoedd, mae'r mathau hyn o ystyriaethau hefyd yn cael eu rheoli ar hyn o bryd trwy bolisiau presennol megis absenoldeb arbennig.</p>

Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol			<p>Mae'r adran hon yn cynnwys proffil o Ogledd Cymru sy'n darparu data ystadegol, naratif a chyd-destun. Mae'r Gwasanaeth wedi seilio'r dadansoddiad economaidd-gymdeithasol hwn ar Fframwaith Mesur Cydraddoldeb a Hawliau Dynol y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol sy'n cynnwys addysg, gwaith (cyflogaeth), iechyd, safonau byw, cyfiawnder a chyfranogiad. Mae sylwebaeth benodol wedi'i ddarparu trwy safonau addysg, cyflogaeth, iechyd a is-adrannau amrywiol sydd i gyd yn cysylltu â sut mae'r Gwasanaeth wedi hyrwyddo hygyrchedd ac ehangu mynediad i rai pobl gymryd rhan weithredol yn y broses ymgynghori. Roedd yr adborth hwn yn rhoi mewnwelediad hanfodol y gall y Gwasanaeth ei ddefnyddio i lywio penderfyniadau.</p> <p><u>Proffil Gogledd Cymru</u></p>
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	<p>Mae gan Ogledd Cymru boblogaeth o 687,000 o bobl wedi'u gwasgaru dros ardal ddaearyddol o 2383 milltir sgwâr (neu 6,172 cilomedr sgwâr). Mae Gogledd Cymru yn cynnwys chwe sir sy'n cynnwys Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint, Gwynedd, Ynys Môn, a Wrecsam. Mae'n cwmpasu tirwedd amrywiol, gan gynnwys Parc Cenedlaethol Eryri, rhanbarthau mynyddig, ardaloedd arfordirol, a chymunedau gwledig. Mae'r rhanbarth wedi'i gysylltu'n dda, gyda phrifyrdd mawr, rheilffyrdd a phorthladdoedd yn darparu mynediad i weddill y DU ac Ewrop. Y ddinas fwyaf yng Ngogledd Cymru yw Wrecsam, sy'n gwasanaethu fel canolbwynt ar gyfer masnach a diwydiant, tra bod cytrefi mawr eraill yn cynnwys Bangor, Caernarfon, Bae Colwyn, Glannau Dyfrdwy, Llandudno a'r Rhyl. Mae'r rhanbarth hefyd yn gartref i sawl prifysgol a choleg, gan ddarparu cronfa dalent ar gyfer busnesau lleol a rhyngwladol sydd wedi'u lleoli yma. Yn ogystal, mae'r rhanbarth yn boblogaidd ymhlith twristiaid, gan ddenu ymwelwyr o bob cwr o'r byd gyda'i arfordir trawiadol, ei hanes cyfoethog, a'i diwylliant unigryw. Mae'r Gymraeg, fel iaith byw, yn parhau i fod wrth wraidd yr hunaniaeth Gymreig fodern. Mae mwynhau bywyd teuluol, addysg, gwaith a hamdden drwy gyfrwng y Gymraeg yn dystiolaeth o bwysigrwydd yr iaith i bobl Cymru.</p> <p>Yn ôl Cyfrifiad 2021, mae rhai o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru wedi'u canoli mewn trefi arfordirol a therfynol Gogledd Cymru (ONS, 2021; WG, 2021a). Mae'r ardaloedd hyn yn cynnwys Y Rhyl a Bae Cinmel. Yn Ne-orllewin y Rhyl, mae amddifadedd yn effeithio ar tua 70% o aelwydydd. Mae gan ardaloedd eraill, fel Abergele, Gorllewin Dinbych a Gronant amddifadedd gyfraddau gweddol uchel hefyd, sef tua 60%. Mae o leiaf un math o amddifadedd yn effeithio ar tua 50% o gartrefi yn Llanelwy, Dyserth a Mostyn. Mae Cymuned Parc Caia yn Wrecsam o fewn y 10 ardal fwyaf difreintiedig ar gyfer y parthau incwm, addysg a diogelwch cymunedol. Mae ardaloedd difreintiedig eraill yn cynnwys cymunedau arfordirol ar draws Sir y Fflint yn cynnwys Glannau Dyfrdwy, Delyn ac Alyn. Cynhaliwyd ymgysylltiad</p>
5	3	15	

cynhwysfawr yn yr ardaloedd difreintiedig hyn a gellir dod o hyd i ddadansoddiad llawn yn yr adran ddaearyddiaeth. Ar y cyfan, casglwyd adborth gan 185 o bobl yn Sir y Fflint.

Er nad oedd 265 o bobl (sy'n cyfateb i 15% o'r ymatebwyr) yn nodi o ble maen nhw'n dod o'r holiadur. Roedd rhai pobl a fynychodd y grwpiau ffocws cydraddoldeb yn honni eu bod yn byw yn ardaloedd Glannau Dyfrdwy, Y Rhyl a Wrecsam sy'n dangos bod rhagor o adborth wedi'i gasglu o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Ngogledd Cymru.

Er mwyn sicrhau y gallai'r Gwasanaeth ymgysylltu a derbyn adborth ystyrion gan bobl ar draws Gogledd Cymru, ond hefyd y rhai sy'n byw yn yr ardaloedd difreintiedig hyn, roedd yn rhaid mabwysiadu'r fethodoleg gyfathrebu gywir. I egluro hyn ymhellach, yn ystod y cyfnod cyn ymgynghori, cydnabu Gweithgor yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys y byddai llawer o bobl yn wynebu rhwystrau rhag cael mynediad i'r ymgynghoriad a darparu adborth hanfodol. Er enghraifft, nid oes gan rai pobl fynediad i'r rhyngwyd, felly ni fyddai'r holiadur ar-lein yn addas ar eu cyfer. Ychydig iawn o ddulliau teithio neu allu ariannol sydd gan rai pobl i ddefnyddio trafndiaeth gyhoeddus, os o gwbl, felly gall mynychu sesiynau ymgynghori wyneb yn wyneb fod yn heriol. Roedd yr ystod eang o ddulliau cyfathrebu ac ymgysylltu a fabwysiadwyd gan y Gwasanaeth wedi galluogi'r Gwasanaeth i gysylltu â phobl sydd (neu a allai fod) mewn perygl cynyddol o brofi anghydraddoldeb, caledi ariannol ac anfantais economaidd-gymdeithasol.

Gyda chroestoriadedd mewn golwg, mae'r rhan fwyaf o blant sy'n byw mewn tlodi yn byw ar aelwydydd sy'n gweithio ar gyfradd o tua saith o bob deg (Gweler LIC, 2019) a theuluoedd â phlant sydd fwyaf mewn perygl o dlodi mewn gwaith, yn enwedig rhieni unigol. Fel y trafodwyd mewn adrannau amrywiol o'r ddogfen hon, targedwyd pobl ifanc, rhieni, yn enwedig rhieni sengl i roi adborth. Roedd 17 o ddigwyddiadau ymgysylltu cyhoeddus yn y gymuned wedi galluogi pobl leol i roi adborth wyneb yn wyneb mewn lleoliadau hygyrch gyda chysylltiadau trafndiaeth da. Cydnabu'r Gwasanaeth nad yw rhai pobl yn mwynhau rhyngweithio cymdeithasol ac felly byddai'n well ganddynt dechnoleg rithiol (e.e. Teams) i gael mynediad i sesiynau ar-lein. Cynlluniwyd dwy sesiwn ar-lein, er bod presenoldeb yn isel iawn. Nododd ymgynghoriad pellach â channoedd o bartneriaid cymunedol nad oedd angen trefnu unrhyw sesiynau ar-lein pellach. Yn ogystal â'r digwyddiadau ymgysylltu â'r cyhoedd, trefnwyd 17 o grwpiau ffocws cydraddoldeb i ehangu mynediad i bobl sy'n dod o dan y diffiniad o amddifadedd a thlodi i gynnwys rhieni sengl, pobl nad ydynt mewn addysg na chyflogaeth. Roedd yr ymarfer mapio a gynhaliwyd ar ddechrau'r cyfnod cyn ymgynghori yn hynod ddefnyddiol i nodi partneriaid allweddol a'r mathau o gyfathrebu y byddai angen i'r Gwasanaeth eu hystyried i gasglu adborth a all lywio penderfyniadau ar ôl yr ymgynghoriad.

Roedd gwybodaeth brintiedig a holiaduron ar gael mewn swyddfeydd post, siopau, canolfannau cymunedol, mannau addoli a lleoliadau allweddol eraill mewn pentrefi, trefi a dinasoedd i helpu i ehangu mynediad. Roedd yr holiaduron printiedig yn RHADBOST, gan ddileu unrhyw rwystrau ariannol ac annog aelodau'r cyhoedd i ddychwelyd copiâu wedi'u cwblhau. Derbyniwyd cyfanswm o 226 o holiaduron printiedig, cwblhawyd rhai ohonynt yn y grwpiau ffocws, rhoddwyd rhai i staff wyneb yn wyneb, a dychwelwyd rhai drwy'r opsiwn RHADBOST a oedd yn awgrymu bod cyfiawnhad dros yr opsiwn hwn.

Er bod mwyafrif helaeth yr ymatebion wedi'u cyflwyno drwy'r holiadur ar-lein, roedd y dogfennau argraffedig ffisegol o fudd mawr i lawer o bobl. Cyflwynwyd 226 o holiaduron printiedig, ac mae hyn yn dangos pwysigrwydd cael cyfuniad o ddulliau i gasglu adborth. Rhaid cydnabod bod 1500 o ymatebion wedi'u cyflwyno ar-lein a bod rhwng 50-70 o ymatebion wedi'u cwblhau yn ystod y digwyddiadau ymgysylltu â'r cyhoedd neu'r grwpiau ffocws cydraddoldeb gan ddefnyddio gliniadur Gwasanaeth. Roedd hyn yn seiliedig ar geisiadau i'n staff gynorthwyo aelodau'r gymuned i gwblhau'r holiaduron, tra bod rhai aelodau o'r gymuned wedi datgelu nad oedd ganddynt fynediad i'r rhyngwyd na thechnoleg ffôn clyfar oherwydd pwysau ariannol.

Addysg a Chyflogaeth

Mae cartref yn cael ei ddsbarthu fel un difreintiedig yn y dimensiwn addysg os nad oes gan neb addysg lefel 2 o leiaf ac nad oes unrhyw un rhwng 16 a 18 oed yn fyfyrwr amser llawn (SYG, 2021). Er na ddaeth unrhyw themâu cydraddoldeb penodol i'r amlwg o'r adborth yn ystod yr ymgynghoriad cyhoeddus, mae'n bwysig cydnabod y proffil addysgol a'r ddemograffeg sy'n darparu rhywfaint o gyd-destun i rwystrau posibl i gyflogaeth, addysg bellach ac addysg uwch. Mae Llywodraeth Cymru (2021b) yn amcangyfrif nad yw 9.4% o bobl ifanc 16 i 18 oed yng Nghymru mewn Addysg, Cyflogaeth na Hyfforddiant (NEET), o'i gymharu â 15.3% o bobl ifanc 19 i 24 oed. Gogledd Cymru (14.4%) sydd â'r gyfran uchaf o bobl ifanc (16 i 24 oed) nad ydynt mewn Addysg, Cyflogaeth, na Hyfforddiant (NEET), o'i gymharu â 13.1% yn Ne Cymru sydd â'r isaf. Gyda chroestoriadedd mewn golwg, roedd 55.8% (26,600) o ddynion 16 i 24 oed yn NEET, o'i gymharu â 44.2% (21,100) o fenywod 16 i 24 oed. Mae pobl ifanc anabl yn fwy tebygol o fod yn NEET na phobl ifanc nad ydynt yn anabl ac mae cyfran y bobl anabl sy'n NEET yn codi o 18.1% yn 16 i 18 oed i 41.2% rhwng 19 a 24 oed. [39].

Y gyfradd gyflogaeth ar gyfer pobl rhwng 16 a 64 oed yng Nghymru oedd 73.0% yn y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mawrth 2023, i lawr 0.6 pwynt canran o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol. [40]. Mae cyfraddau

diweithdra yn wahanol ar draws Gogledd Cymru gyda Gwynedd (26.4%), Sir Ddinbych (26.1%), Conwy (24.2%), Ynys Môn (22.6%) (Wrecsam (22.1%) a Sir y Fflint (21.3%). Mae gan Ogledd Cymru newyddion cadarnhaol am gyflogaeth. Yn ôl Llywodraeth Cymru (2021), roedd y cyfraddau anweithgarwch economaidd amcangyfrifedig isaf yng Nghymru ym Mro Morgannwg (15.7%), Gwynedd (16.4%) ac Abertawe (17.1%). Mae Opsiwn 1 yn ychwanegu gwerth yng Ngwynedd drwy'r posibilrwydd o greu systemau dyletswydd llawn amser newydd a allai greu cyflogaeth llawn amser newydd i bobl sy'n byw yn yr ardal hon sy'n dyheu am fod yn ddiffoddwyr tân.

Nid yw cyflogaeth (neu weithio) yn atal profi tlodi. I esbonio hyn ymhellach, mae tlodi ymysg pobl sy'n gweithio wedi codi dros y 5 mlynedd diwethaf ac mae cyfanswm o 12.7% o weithwyr yn byw mewn tlodi oherwydd cyflogau isel neu oriau cyfyngedig (JRF, 2020). Gwaith cyflog isel yw'r cyfrannwr mwyaf at dlodi mewn gwaith gan ei fod yn ei gwneud hi'n anodd iawn dianc rhag tlodi, yn bennaf oherwydd nad yw rhai pobl yn cael digon o gyflog neu nad oes llawer o swyddi sy'n talu'n dda mewn ardal benodol (JRF, 2020). Mae bylchau cyflog a thlodi mewn gwaith yn effeithio llawer mwy ar grwpiau penodol nag eraill, ac mae'r risg o dlodi mewn gwaith yn fwy i weithwyr anabl a lleiafrifoedd ethnig (WG, 2019). Felly, mae ymgysylltu â phobl sy'n ddi-waith ac yn gyflogedig ar draws gwahanol nodweddion gwarchoddedig yr un mor bwysig.

Er mwyn sicrhau bod Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn gallu estyn allan a chipio anghenion pobl sy'n bodloni'r meini prawf ar gyfer statws economaidd isel ac amddifadedd, cynhaliwyd ymarfer mapio rhanddeiliaid cynhwysfawr fel rhan o'r broses cyn ymgynghori. Nododd y broses hon bartneriaid allweddol ar draws gwahanol leoliadau daearyddol a allai ein helpu i gasglu adborth. Roedd partneriaid yn cynnwys busnesau lleol, elusennau, banciau bwyd, mannau addoli, sefydliadau ffydd, grwpiau cymunedol a sefydliadau cyhoeddus. Fe wnaeth y partneriaid hyn chwarae eu rhan i'n helpu i hyrwyddo'r ymgynghoriad ac annog cyfranogiad. Helpodd yr ystod hon o bartneriaid i sicrhau bod y Gwasanaeth yn cael adborth gan bobl a oedd yn ddi-waith ar hyn o bryd, mewn addysg, pobl sydd wedi ymddeol a phobl nad ydynt yn gallu gweithio am resymau meddygol. Mae'r prif adroddiad hefyd yn cyfeirio at yr ymatebion a gawsom gan fusnesau a diwydiannau lleol a'n helpodd i gasglu adborth gan bobl sy'n gyflogedig. Fel Gwasanaeth, roeddem am sicrhau bod y fethodoleg ymchwil yn ein galluogi i gasglu adborth gan bobl o bob cefndir o ran incwm a statws economaidd-gymdeithasol. Ni ddaeth dim byd 'cysylltiedig â chydaddoldeb' i'r amlwg o'r adborth.

Rhanddeiliaid Allanol

Yn gyffredinol, cytunodd dwy ran o dair o'r ymatebwyr (68%) fod Opsiwn 1 yn diwallu anghenion eu cymunedau. Gall ymatebwyr sy'n cytuno'n gryf neu'n cytuno ag Opsiwn 1 gael eu dadansoddi a'u rhestru fel a ganlyn; Conwy (76%), Gwynedd (73%), Wrecsam (67%), Ynys Môn (66%), Sir Ddinbych (58%) a Sir y Fflint (58%). Mae adborth penodol a themâu cydraddoldeb wedi'u hamlygu yn adrannau perthnasol yr AEG hwn.

Yn ystod y prif ymgynghoriad, daeth themâu amrywiol i'r amlwg mewn perthynas â phwysau ariannol, fforddiadwyedd, costau byw yn cynyddu ac ystyried tâl diffoddwyr tân. Er gwaethaf y pwysau ariannol ar bobl mewn cymdeithas, roedd cefnogaeth aruthrol gan ymatebwyr i ariannu eu gwasanaeth tân ac achub lleol yn briodol. Dim ond 3% o ymatebwyr a ddewisodd 'Fforddiadwyedd' fel y maen prawf pwysicaf, a 41% o'r ymatebwyr a'i dewisodd fel y lleiaf pwysig o blith grŵp o chwech sy'n nodi'n glir nad yw 'fforddiadwyedd' yn bryder.

Yn yr holiadur, dim ond 3% o'r ymatebwyr a deimlai mai Opsiwn 3 oedd yr opsiwn gorau gyda rhesymau dros eu dewis ynghylch arbediad sy'n lleihau'r gost i'r trethdalwr. I'r gwrthwyneb, roedd 93% yn anghytuno ag Opsiwn 3. Mae llawer o ymatebwyr o'r farn na ddylid ystyried fforddiadwyedd, oherwydd pwysigrwydd y gwasanaeth ac 'nid yw'n ymwneud ag arian'. Wrth ystyried pob un o'r tri opsiwn, dywedodd niferoedd bach o ymatebwyr yn ddigymell y byddent yn hapus i dalu mwy am wasanaeth digonol neu well (Opsiwn 1 – 1%; 25 o ymatebwyr, Opsiwn 2 – 1%; 18 o ymatebwyr, Opsiwn 3 – 1%; 9 o ymatebwyr).

Er bod llawer o'r rhai a roddodd ymatebion ffurfiol yn cydnabod yr angen am arbedion ariannol, roeddent yn teimlo mai'r prif bryder oedd parhau i ddarparu gwasanaethau yn seiliedig ar asesiad risg o alw, beth bynnag fo'r gost a bod angen meddwl yn ofalus am ddiogelu bywydau dynol cyn ystyriaethau ariannol. Gallai'r gefnogaeth aruthrol i Opsiwn 1 gyfiawnhau mabwysiadu'r opsiwn hwn, ond argymhellir y byddai hyn yn amodol ar ystyriaeth ofalus i'r effaith/effeithiau posibl ar randdeiliaid mewnol.

Safonau Iechyd a Byw

O ran iechyd, mae aelwyd yn cael ei hystyried yn ddifreintiedig os oes gan unrhyw berson yn yr aelwyd iechyd cyffredinol sy'n wael neu'n wael iawn neu'n cael ei adnabod fel person anabl (ONS, 2021). Mae cysylltiad uniongyrchol rhwng yr argyfwng costau byw ac iechyd gyda 60% o bobl yng Nghymru yn dweud bod eu hiechyd wedi gwaethygu oherwydd costau cynyddol (NHS, 2022b).

Mae disgwyliad oes yn ystyriaeth bwysig wrth archwilio safonau byw ac iechyd. Yng Nghymru, disgwyliad oes adeg genedigaeth oedd 82 mlynedd i fenywod a 78 mlynedd i ddynion ar gyfer 2018-20 (WG, 2022c). Roedd hyn yn ostyngiad bach i ddynion a menywod, yn dilyn cyfraddau marwolaeth uwch yn 2020 yn ystod pandemig COVID-19. Disgwyliad oes iach oedd 62 mlynedd i fenywod a 61 mlynedd i ddynion yn 2018 i 2020.

Mae ystadegau Llywodraeth Cymru (2022c) yn awgrymu mai 83.1 o flynyddoedd oedd disgwyliad oes uchaf menywod yng Ngogledd Cymru yng Nghonwy a Gwynedd, tra mewn dynion yng Ngwynedd 79.5 oedd y disgwyliad oes uchaf. Roedd y disgwyliad oes isaf i fenywod yng Ngogledd Cymru yn Sir Ddinbych (81.1) ac mewn dynion roedd yn Sir Ddinbych a Wrecsam (78.3).

Gallwch gymharu'r ffigurau ar draws Gogledd Cymru yma:

Sir	Disgwyliad oes iach		Disgwyliad oes	
	Menywod	Dynion	Menywod	Dynion
Ynys Môn	63.6	64.2	82.9	79.3
Conwy	66	63.4	83.1	78.4
Syr Ddinbych	65.8	63.3	81.1	78.3
Syr Y Fflint	64	64.2	82.2	79.2
Gwynedd	68.1	65.1	83.1	79.5
Wrecsam	63.3	63.8	81.3	78.3

			<p>Mae'n hynod ddefnyddiol deall lle mae pobl mewn perygl yn y gymuned. Er bod llawer o adborth cyffredinol gan y cyhoedd yn ystod yr ymgynghoriad, ychydig o adborth a oedd yn awgrymu y gallai'r Gwasanaeth fod mewn perygl o arfer gwahaniaethol.</p> <p>Trwy ein gwaith atal a diogelwch tân busnes, mae'r Gwasanaeth yn rhagweithiol yn darparu cyngor ac arweiniad i gadw eiddo domestig a busnes yn ddiogel.</p>
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	
			<p>Rhanddeiliaid Mewnol</p> <p>O dan y ddyletswydd economaidd-gymdeithasol, mae'n ofynnol i'r Gwasanaeth adnabod, ystyried a lliniaru unrhyw risg(iau) o roi'r diffoddwyr tân o dan 'anfantais' o ganlyniad i'r newidiadau arfaethedig. Wrth weithredu'r ddyletswydd yn ymarferol, mae'r Gwasanaeth wedi rhoi sylw dyledus i'r arferion gorau canlynol drwy ddilyn canllawiau dyletswyddau mapio 'Cymru Foesol Cyfartal' Llywodraeth Cymru. Mae'r Gwasanaeth hefyd wedi mabwysiadu canllaw Iechyd Cyhoeddus Cymru 'I Ddefnyddio Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol mewn polisi ac ymarfer yng Nghymru' sy'n cynnwys proses gynllunio pum cam (Nodi a yw'n benderfyniad strategol), casglu tystiolaeth (ymgynghori a derbyn adborth) , asesu (a gynhelir fel rhan o unrhyw adleoli diffoddwyr tân, gwneud penderfyniadau (Gweithgorau, cyfarfodydd Awdurdod Tân ac Achub) a chofnodi gwybodaeth berthnasol sy'n casglu deialog ysgrifenedig a llafar, yn enwedig ynghylch gwneud penderfyniadau strategol.</p> <p>O ran rhanddeiliaid mewnol, gall anfantais economaidd-gymdeithasol fod yn anghymesur mewn cymunedau o ddiddordeb a chymunedau o le, gan arwain at anghydraddoldeb o ran canlyniadau, y gellir ei gynyddu ymhellach wrth ystyried croestoriadedd. Yn ystod y grwpiau ffocws mewnol, codwyd pryderon amrywiol ynghylch costau uwch a allai roi rhai diffoddwyr tân dan anfantais. Roedd costau byw gan gyfeirio'n benodol at gynnydd mewn rhent, morgais, bwyd, ynni'r cartref a thanwydd yn rhesymau y mae diffoddwyr tân yn profi pwysau ariannol cynyddol. Roedd diffoddwyr tân yn cydnabod yn gyffredinol bod y costau cynyddol hyn yn ei gwneud hi'n heriol, ond fel y disgrifiwyd gan un person '<i>byddai unrhyw gynnydd ychwanegol mewn cost iddyn nhw yn niweidiol iawn</i>'. Daeth themâu amrywiol i'r amlwg yn ystod y grŵp ffocws mewnol, gan gynnwys: Amlygwyd costau teithio uwch fel pryder ym mhob grŵp ffocws. Roedd y costau hyn yn ymwneud â chostau tanwydd uwch a thraul ar gerbydau o ganlyniad i orfod teithio ymhellach i'r gwaith os oes angen iddynt symud i leoliad gwaith arall. Roedd grŵp bach o ddiffoddwyr tân o'r farn bod amser a gollwyd i deithio ychwanegol yn golled i enillion posibl oherwydd ni fyddent yn gallu gwneud unrhyw gyflenwi ar</p>

alwad na goramser. I liniaru'r math yma o risg, byddai'r Gwasanaeth yn gweithio i liniaru unrhyw gostau ychwanegol i'w gweithwyr a allai o bosibl gael eu hadleoli i weithle sydd ymhellach i ffwrdd i'w lleoliad presennol. Byddai'r math hwn o lwfans am gyfnod o amser y cytunwyd arno i leihau unrhyw effaith bosibl.

Costau gofal plant, thema a ddaeth i'r amlwg yn gyson yn y grwpiau ffocws. Mae Dauddeg dau o Ymladdwyr Tân allan o Drideg Saith yn rhieni, gyda deuddeg ohonynt â dau neu fwy o blant. Roedd adborth yn awgrymu bod costau gofal plant yn ddrud iawn, yn enwedig ar gyfer y rhai sydd â mwy nag un plentyn. Nid oes gan lawer o ddiffoddwyr tân aelodau o'r teulu sy'n gallu cynorthwyo gyda gofal plant 'Am Ddim' ac mae gan rai ddiffoddwyr tân bartneriaid sy'n gweithio i ffwrdd neu'n gweithio sifftiau sy'n groes i'w gilydd, felly mae newidiadau'n debygol o gynyddu'r ddarpariaeth gofal plant sydd ei hangen arnynt. Bydd y Gwasanaeth yn ystyried gofal plant wrth ymgymryd ag unrhyw adleoli gweithwyr posibl.

Amlygwyd **cyfrifoldebau gofalu** gan ddiffoddwyr tân yng Nglannau Dyfrdwy, Y Rhyl a Wrecsam. Er nad oedd unrhyw arwydd bod eu rolau gofalu yn cael effaith ariannol uniongyrchol ar y ddiffoddwyr tân, roedd yn effeithio ar eu gallu i weithio goramser, gweithio ar alwad neu hyd yn oed ennill arian trwy ail swydd. Bydd y Gwasanaeth yn ystyried cyfrifoldebau gofalu wrth ymgymryd ag unrhyw adleoli gweithwyr posibl.

Amlygwyd **Lles Anifeiliaid Anwes** gan ddau ddiffoddwr, y ddau yn ymwneud â chŵn. Er y gellir diffinio un ci fel anifail anwes, mae ci arall yn gi cymorth, felly mae angen ystyriaeth ofalus i sicrhau nad yw newidiadau mewn systemau dyletswydd neu leoliad gweithle yn effeithio'n negyddol ar les anifeiliaid. Ni ddarparwyd llawer o fanylion, ond efallai y bydd costau'n gysylltiedig â gwarchodwr cŵn os bydd yr anifail yn cael ei adael heb neb yn gofalu amdano y tu hwnt i amserlen resymol a allai ddigwydd o ganlyniad i system ddyletswydd newydd neu amser teithio estynedig. Mae angen sylw dyledus i liniaru unrhyw achos posibl o wahaniaethu trwy gysylltiad. Mae gan y Gwasanaeth ddyletswydd gyfreithiol i ystyried unrhyw angen / anghenion penodol sy'n dod o dan un neu fwy o nodweddion gwarchoddedig.

Datgelodd rhai ddiffoddwyr tân hefyd eu bod yn 'sengl' a dim ond un incwm sy'n dod i mewn i'w cartref, felly ni fyddai modd ymdopi gydag unrhyw gynnydd i gostau presennol. Am wahanol resymau, datgelodd llawer o ddiffoddwyr tân eu bod yn profi caledi ariannol oherwydd pwysau ariannol cynyddol ac mae'r newidiadau arfaethedig bron yn sicr o'u rhoi dan anfantaes bellach. I liniaru unrhyw risg o fod dan anfantaes, bydd ddiffoddwyr tân sy'n ymwneud â'r posibilrwydd o adleoli gweithle yn gallu egluro eu sefyllfa i'r Gwasanaeth. Mae'r cyfle hwn yn eu galluogi i egluro eu hanghenion a'u heriau unigol a fydd yn galluogi'r Gwasanaeth i ystyried hyn wrth wneud penderfyniadau. I fodloni'r ddyletswydd economaidd gymdeithasol, argymhellir bod y Gwasanaeth yn ystyried y costau i adnabod y rhai a allai fod dan anfantaes ariannol o

			<p>ganlyniad i unrhyw newidiadau arfaethedig. Cyfrifoldeb y Gwasanaeth yw penderfynu pa gostau ac i ba raddau y gellir cyfiawnhau neu beidio â chyfiawnhau unrhyw gynnydd posibl.</p> <p>Gall cynnydd unigol mewn costau fel tanwydd i deithio i'r gwaith gael ei gyfiawnhau'n hawdd gan y cyflogwr. Fodd bynnag, efallai na fydd modd ei gyfiawnhau mewn sefyllfaoedd lle mae gweithiwr yn profi cyfuniad o wahanol gynnydd mewn costau a allai arwain at gynnydd digonol a chostau na ellir ymdopi â nhw..</p>
--	--	--	--

Y Gymraeg		
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol
4	1	4

Rhanddeiliaid Allanol

Mae'r Adolygiad o Ddarpariaeth Frys wedi'i gyfathrebu yn y Gymraeg ac yn Saesneg. Rhoddwyd ystyriaeth ofalus wrth gynhyrchu gwybodaeth (ysgrifenedig a llafar) i hwyluso cyfieithu a sicrhau bod gan y defnyddwyr terfynol fynediad. Rhoddwyd yr un ystyriaeth i ddehongli wrth drefnu sesiynau ymgynghori cyhoeddus a grwpiau ffocws cydraddoldeb.

Dywedodd 235,567 o bobl yng Ngogledd Cymru eu bod yn gallu siarad Cymraeg ac mae hyn â 34.3%. Mae'r Gwasanaeth yn hynod falch o gyfathrebu yn y Gymraeg ac rydym yn sicrhau ein bod yn bodloni a, lle bo'n bosibl, yn mynd y tu hwnt i'r safonau yng Nghymru.

Mae'r data diweddaraf a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yn awgrymu bod 29.1% o bobl tair oed a hŷn yn gallu siarad Cymraeg. Mae'r ffigur hwn yn cyfateb i 883,600 o bobl ac mae tystiolaeth bod y Gymraeg yn tyfu o ran poblogrwydd fel iaith lafar ac fel iaith gyntaf ar lafar. Gyda chroestoriadedd mewn golwg, rydym yn cydnabod bod canrannau uchaf y siaradwyr Cymraeg yng Nghymru yn ardaloedd Gwynedd (77%) ac Ynys Môn (67%) sydd ill dwy wedi'u lleoli yng Ngogledd Cymru (LIC, 2022).

Yn achos Opsiwn 3 sy'n ystyried cau pum gorsaf dân ar alwad, mae dwy o'r gorsafoedd ar alwad mewn ardaloedd â nifer uchel o siaradwyr Cymraeg, ac mae'r mwyafrif a gyflogir yn siaradwyr Cymraeg - Gorsafoedd Tân Cerrigydrudion a Llanberis. Gallai'r cau nid yn unig effeithio ar allu'r cyhoedd i ddefnyddio'r Gymraeg gyda'r Gwasanaeth, ond hefyd effeithio'n negyddol ar gyfleoedd cyflogaeth i siaradwyr Cymraeg mewn ardaloedd gwledig.

Mae dwy orsaf arall yn rhan o ardal ehangach sy'n cael ei hystyried yn 'gadarnleoedd' y Gymraeg – Abersoch a Biwmares. Fodd bynnag, er bod yr ardal ehangach yn 'Gadarnleoedd' traddodiadol y Gymraeg, mae'r ddwy orsaf o fewn ardaloedd y gellir eu hystyried yn ieithyddol sensitif oherwydd y gostyngiad yn y siaradwyr Cymraeg sy'n byw yn yr ardaloedd hyn o ganlyniad i gael eu hystyried yn ardaloedd twristiaeth uchel ac yn fannau problemus ar gyfer ail gartrefi / cartrefi gwyliau. Eto, gallai hyn nid yn unig effeithio ar allu'r cyhoedd i ddefnyddio'r Gymraeg gyda'r Gwasanaeth mewn ardaloedd lle mae'r Gymraeg yn fregus ond hefyd arwain at leihad mewn cyfleoedd cyflogaeth i siaradwyr Cymraeg mewn ardaloedd ieithyddol fregus.

Mae Gorsaf Dân Conwy, er nad yw mewn 'Cadarnle' y Gymraeg, yn gyfle cyflogaeth dwyieithog i siaradwyr Cymraeg yr ardal. Mae gan Sir Conwy anghyfartaledd mawr o siaradwyr Cymraeg rhwng Gogledd a De'r sir gyda'r ardaloedd arfordirol, gan gynnwys tref Conwy, â llai o siaradwyr Cymraeg

			<p>na'r ardaloedd gwledig ac felly gellir ei hystyried hefyd yn ardal ieithyddol sensitif o ran siaradwyr Cymraeg.</p> <p>Gallai ailddosbarthu staff a chreu mwy o orsafoedd â staff dydd, yng 'Nghadarnleoedd' y Gymraeg ac mewn ardaloedd gwledig gyda niferoedd uchel o siaradwyr Cymraeg gael effaith gadarnhaol ar y Gymraeg yn yr ardaloedd lleol. Darparu cyfleoedd i'r cyhoedd ymgysylltu â gorsaf staff dydd yn y Gymraeg. Gallai hyn gael effaith gadarnhaol ar ganfyddiad y cyhoedd o'r Gwasanaeth fel sefydliad dwyieithog sy'n darparu gwasanaethau yn y Gymraeg.</p> <p>Yn ogystal, gallai creu gorsafoedd dydd newydd yn yr ardaloedd arfaethedig ac ailddosbarthu staff o feysydd eraill o'r Gwasanaeth gael effaith gadarnhaol ar allu ein staff i ddefnyddio'r Gymraeg gyda'r cyhoedd, gan fod y gorsafoedd staff dydd newydd arfaethedig mewn ardaloedd yr ystyrir bod ganddynt nifer uchel o siaradwyr Cymraeg.</p> <p>Roedd 68% o'r ymatebwyr naill ai'n cytuno'n gryf neu'n cytuno mai Opsiwn 1 fydd yn cynnig y darpariaeth tân gorau. Gellir cyfiawnhau Opsiwn 1 fel yr opsiwn gorau am nifer o resymau sy'n cynnwys gallu'r Gwasanaeth i gadw, hyrwyddo a defnyddio'r Gymraeg. I egluro ymhellach, mae Opsiwn 1 yn cadw'r gweithlu diffoddwyr tân presennol sy'n cynnwys llawer o siaradwyr Cymraeg a rhai sy'n siarad Cymraeg fel eu prif iaith. Roedd Opsiwn 3 yn cynnwys cau gorsafoedd tân mewn pum lleoliad gwahanol.</p>
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	
4	1	4	<p>Rhanddeiliaid Mewnol</p> <p>Yn y prif holiadur, roedd y cwestiwn '<i>A oes unrhyw faterion cydraddoldeb eraill y gallem fod yn meddwl amdanynt?</i>' wedi ysgogi rhai ymatebion gan staff. Gwnaeth nifer o ymatebwyr sylwadau yma mewn perthynas ag amrywiaeth cyflogaeth, gyda'r prif ffocws yn disgyn ar yr iaith Gymraeg. Er bod rhai yn teimlo y dylai gweithwyr fod â lefel benodol o Gymraeg ac y dylid amddiffyn y Gymraeg, dywedodd eraill eu bod yn teimlo nad oedd angen y gofyniad i siarad Cymraeg ac y gallai fod yn cyfyngu o ran recriwtio.</p> <p>Er ei bod bob amser yn weithred gydbwyso i recriwtio'r sgiliau cywir i'r rolau perthnasol a sicrhau bod staff yn gallu cyfathrebu yn y Gymraeg, mae'r Gwasanaeth yn ymrwymo i fodloni'r gofynion a nodir yn Safonau'r Gymraeg i sicrhau y gall y cyhoedd gyrchu gwasanaethau yn gyfartal yn y Gymraeg a'r Saesneg.</p>

Daearyddiaeth a Lleoliad		
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol
4	1	4
<p>Rhanddeiliaid Allanol</p> <p>Mae Gogledd Cymru yn ardal ddaearyddol fawr sydd â sawl ardal drefol gyda dwysedd uchel o bobl a grwpiau amrywiol. Mewn cyferbyniad â hyn, nifer fach iawn o bobl sy'n byw yn rhai o'r ardaloedd gwledig.</p> <p>Mae'r rhanbarth yn cynnwys ardaloedd Wrecsam, Glannau Dyfrdwy, y Rhyl, Bae Colwyn, Fflint, Bangor, Llandudno a Chaergybi. Yr ardaloedd mwyaf yng Ngogledd Cymru yw dinas Wrecsam a chytrefi Glannau Dyfrdwy, y Rhyl a Phrestatyn, lle mae prif seilwaith a gwasanaethau manwerthu, diwylliannol, addysgol, twristiaeth a thrafnidiaeth Gogledd Cymru wedi'u lleoli. Bangor, Llanelwy a Wrecsam yw dinasoedd y rhanbarth. Bangor yw dinas hynaf Cymru, Llanelwy yw un o drefi lleiaf Cymru, a Wrecsam, a ddaeth yn ddinas yn 2022, yw anheddiad mwyaf y rhanbarth.</p> <p>Mae gan Ogledd Cymru rai grwpiau cymunedol sefydledig ar draws y chwe sir sy'n galluogi'r Gwasanaeth i ymgysylltu a chysylltu â phobl. Cydnabuwyd yn ystod y broses cyn ymgynghori (h.y. ymarfer Mapio Rhanddeiliaid) nad oes gan rai ardaloedd unrhyw grwpiau cymunedol a chanolbwytiau cymdeithasol sefydledig sy'n gwneud cysylltu â phobl mewn rhai ardaloedd daearyddol yn fwy heriol. Mae ymgysylltu cymunedol wedi'i gynllunio'n dda trwy gyfuniad o ddigwyddiadau ymgysylltu â'r cyhoedd a grwpiau ffocws cydraddoldeb wedi helpu'r Gwasanaeth i gasglu adborth cynhwysfawr y gellir ei ystyried yn gynrychioliadol.</p> <p>Mae dadansoddiad yr ymatebwyr i'w weld isod:</p>		
<p>Tabl 3.1.2.1 – Awdurdod lleol yng Ngogledd Cymru lle rydych yn byw, gweithio neu'n ymweld.</p>		

			Awdurdod Lleol	Nifer yr ymatebwyr	% o ymatebwyr
			Ynys Môn	125	7%
			Conwy	425	25%
			Sir Ddinbych	181	11%
			Sir y Fflint	185	11%
			Gwynedd	239	14%
			Wrecsam	306	18%
			Heb nodi/ dim ymateb	265	15%
			<i>Sail: Holl ymatebwyr (1,726)</i>		
			<p>Yn gyffredinol, roedd dwy ran o dair o'r ymatebwyr (68%) yn cytuno bod Opsiwn 1 yn diwallu anghenion eu cymunedau. Gall ymatebwyr sy'n cytuno'n gryf neu'n cytuno i Opsiwn 1 gael eu dadansoddi a'u rhestru fel a ganlyn; Conwy (76%), Gwynedd (73%), Wrecsam (67%), Ynys Môn (66%), Sir Ddinbych (58%) a Sir y Fflint (58%).</p> <p>Cyflwynwyd deisebau amrywiol gan awdurdodau lleol, cynghorau tref a phlwyf, aelodau seneddol a chynrychiolwyr undebau mewn lleoliadau daearyddol penodol. Roedd y deisebau hyn yn ymwneud â'r gwrthwynebiad i'r bwriad i gau'r pum gorsaf dân, cael gwared ar y trydydd peiriant tân yn Wrecsam a newidiadau i systemau dyletswydd yng Nglannau Dyfrdwy a'r Rhyl. Roedd pob un o'r deisebau hyn yn cyfeirio at leoliadau daearyddol penodol ac er nad oes cyfeiriad penodol at risgiau o wahaniaethu, mae yna farn y bydd y newidiadau (neu'r opsiynau) arfaethedig yn peryglu bywydau. Gellir dod o hyd i fanylion llawn yn adroddiad yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth sy'n dwyn y teitl: '<i>Adroddiad ar yr ymatebion i'r ymgynghoriad</i>'.</p>		
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol			
3	3	9	<p>Rhanddeiliaid Mewnol</p> <p>Er i staff o bob lleoliad daearyddol gael cyfle i gymryd rhan yn y prif ymgynghoriad, roedd diffoddwyr tân mewn lleoliadau penodol hefyd yn rhoi adborth trwy gymryd rhan yn y grwpiau ffocws mewnol. Rhoddodd y diffoddwyr tân hynny o Lannau Dyfrdwy, Y Rhyl a Wrecsam adborth, ochr yn ochr â rhai staff amser cyflawn eraill o Gaergybi, Llandudno a thri diffoddwr tân o leoliadau anhysbys. Amlygwyd sylwebaeth benodol yn adrannau perthnasol yr Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb hwn. O ran lleoliad daearyddol roedd cydnabyddiaeth gyffredinol bod angen gwell darpariaeth frys yng Ngwynedd ac</p>		

			<p>roedd gwrthwynebiad cryf i gau gorsafoedd tân mewn pum lleoliad allweddol a gwrthwynebiad i newidiadau arfaethedig o systemau dyletswydd mewn lleoliadau allweddol. Bydd risg i'r diffoddwyr tân dan sylw yn cael ei lliniaru'n ofalus a'i reoli drwy unrhyw adleoli posibl diffoddwyr tân lle bydd proses a fydd yn hyrwyddo cydraddoldeb, cynhwysiant a thegwch yn seiliedig ar anghenion unigol yn cael ei mabwysiadu. Bydd y broses hon hefyd yn ystyried lle mae diffoddwr tân yn byw ac yn gweithio ar hyn o bryd.</p>
--	--	--	---

System neu Ystyriaethau Ar-Alwad ar gyfer Staff Rhan Amser			Rhanddeiliaid Allanol
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	
5	3	15	<p>Yn ôl union natur adolygiad o yswiriant argyfwng, mae staff ar alwad yn ymwneud yn uniongyrchol â'r ymgynghoriad. Chwaraeodd rhai timau ar alwad rôl bwysig iawn i helpu i hyrwyddo'r sesiynau ymgynghori cyhoeddus a alluogodd ein Gwasanaeth i gysylltu â phobl sy'n byw yn eu cymunedau lleol.</p> <p>Yn ystod yr ymgynghoriad, roedd aelodau'r gymuned yn angerddol iawn ac yn ganmoliaethus tuag at eu diffoddwyr tân lleol ar alwad. Daeth pryderon ynghylch cau gorsafoedd tân ar alwad i'r amlwg ym mhob sesiwn ymgynghori gyhoeddus a grwpiau ffocws cydraddoldeb. Er nad oedd yr adborth yn codi unrhyw bryderon yn benodol bod y Gwasanaeth yn gwahaniaethu'n uniongyrchol yn erbyn unrhyw grŵp o bobl warchoddedig, awgrymwyd yn gryf y byddai cau gorsafoedd tân yn peryglu bywydau yn y gymuned, a byddai colli swyddi yn cael effaith enfawr ar y diffoddwyr tân ar alwad sy'n rhoi cymaint i ni helpu i amddiffyn pobl yn eu cymuned.</p> <p>Mae'r ymgynghoriad wedi rhoi cyfle i godi ymwybyddiaeth am heriau gyda recriwtio diffoddwyr tân ar alwad mewn rhai ardaloedd. Roedd trafodaethau ac adborth yn ystod yr ymgynghoriad yn canolbwyntio ar sut y gall y Gwasanaeth gynyddu argaeledd. Roedd yr awgrymiadau hefyd yn cynnwys ennyn mwy o ddiddordeb, gan wneud y rôl yn fwy ysgogol ac adolygu sut mae diffoddwyr tân ar alwad yn cael eu talu.</p>

			Cefnogwyd yr angen i feithrin diddordeb mewn pobl ifanc tra'n dal yn yr ysgol mewn fforwm cyhoeddus, ynghyd ag awgrym arall o gynnal cyfleoedd recriwtio mewn parciau busnes a diwydiannol lleol. Mae'r awgrymiadau yn ychwanegol at yr argymhellion allweddol a ddaeth i'r amlwg yn adolygiad y Gwasanaethau i'r system ddyletswydd ar alwad a ddaeth i ben yn 2022.
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	
4	2	8	Rhanddeiliaid Mewnol Rhoddodd 191 o staff adborth yn y prif ymgynghoriad ac mae hyn yn cyfateb i 11% o'r gweithlu. Mynychodd rhai staff ar alwad y digwyddiadau ymgysylltu â'r cyhoedd a rhoi adborth drwy'r plattform hwn. Ymgynghorwyd â phob aelod o staff ar alwad fel rhan o'r sesiynau adborth mewnol a welodd aelodau o'r Uwch Dîm Rheoli yn ymweld â'r holl orsafoedd yr effeithiwyd arnynt yn ystod camau cynnar yr ymgynghoriad. Roedd hyn yn gyfle i ddiffoddwyr tân ar alwad siarad yn agored a mynegi pryderon. Ychydig iawn o gefnogaeth oedd ar gael i gau unrhyw orsafoedd tân ar hyn o bryd. Er y gall y Gwasanaeth gyfiawnhau cau unrhyw orsaf dân yn wrthrychol heb y risg o wahaniaethu, mae angen ystyried difrod i enw da.

Grwpiau Buddiant Eraill ym Maes Cydraddoldeb			
Tebygolrwydd	Effaith	Yn Gyffredinol	
3	3	9	Yn ystod y cyfnod cyn-ymgyngori, roedd pryder bach na fydd rhai pobl yn ymgysylltu â'n Gwasanaeth oherwydd eu diffyg hyder a'u hymddiriedaeth wrth gael mynediad at wasanaethau cyhoeddus. Wrth edrych yn ôl, rydym yn hyderus ein bod wedi casglu adborth cynhwysfawr gan fwyafrif o'r grwpiau o bobl yr oeddem yn bwriadu ymgysylltu â nhw ar ddechrau'r prosiect. Mewn ymgynghoriadau yn y dyfodol, mae angen i ni wella'r ffyrdd rydym yn ymgysylltu â phobl sydd ag anableddau synhwyraidd, ymgysylltu ag ystod ehangach o grwpiau lleiafrifoedd ethnig a chanolbwyntio mwy ar ardaloedd gwledig penodol i ddal adborth.

A oes unrhyw un o'r meini prawf uchod yn cael sgôr o 12 ac uwch ac felly angen symud i gael asesiad llawn o'r effaith ar gydraddoldeb?

Oes

Nac oes

Os oes, cysylltwch â'r Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant drwy e-bost benji.evans@northwalesfire.llyw.cymru i fwrw ymlaen â'r asesiad effaith llawn.

Os yr atebwyd nac oes, a bod unrhyw un o'r meini prawf wedi cael sgôr rhwng 1-5 neu 6-10, pa fecanweithiau neu welliannau rheoli ychwanegol y gallwch eu rhoi ar waith i leihau'r sgôr hyd yn oed ymhellach? Nodwch beth fydd y sgôr ar ôl i'r cam rheoli gael ei roi ar waith.

Mae gan rai adrannau sgôr o 12 sy'n cael ei ddsbarthu fel risg ganolig. Mae'r sgoriau hyn yn cynrychioli risgiau penodol sydd â'r potensial i gael effaith andwyol ar randdeiliaid mewnol a/neu allanol. Gall lliniaru leihau'r risg trwy roi sylw dyledus ac ystyried angen yn ofalus, weithiau ar lefel micro ac unigol. Mae'r AEG hwn wedi amlygu'r holl risgiau sydd wedi dod i'r amlwg yn ystod yr ymgynghoriad. Mae gan y Gwasanaeth gyfres o bolisiau perthnasol a phrosesau cynhwysol i reoli'r risgiau a nodwyd a bydd hyn yn sicrhau y bydd gwneud penderfyniadau effeithiol yn dileu unrhyw risg o wahaniaethu neu sefyllfaoedd lle gallai ein pobl brofi anfantais ddigonol oherwydd newidiadau i'w trefniadau gwaith neu leoliad gweithle. Bydd proses adleoli gadarn yn cael ei chynnal ac yn ystod y cyfnod hwn, bydd diffoddwyr tân yn cael y cyfle i egluro eu sefyllfaoedd personol a all gynnwys anghenion cydraddoldeb penodol. Bydd y broses hon yn cynnwys ymarfer dewis a bydd y Gwasanaeth yn defnyddio'r broses hon i nodi ac ystyried risg posibl o wahaniaethu ac anfantais. Bydd yr wybodaeth hon yn llywio penderfyniadau teg sy'n helpu'r Gwasanaeth i hyrwyddo cynhwysiant.

Pa ganlyniadau neu newidiadau cadarnhaol fydd yn digwydd o ganlyniad i unrhyw bwyntiau a nodwyd gan yr asesiad hwn?

Mae'r AEG hwn yn dangos sut mae'r Gwasanaeth wedi rhoi sylw dyledus i risgiau posibl o wahaniaethu ac anfantais economaidd-gymdeithasol. Mae'r ddeialog gyda rhanddeiliaid mewnol ac allanol hefyd wedi helpu i sicrhau bod gan ein Hawdurdod Tân ac

Achub y wybodaeth berthnasol i wneud penderfyniadau gwybodus. Mae'r broses ymgynghori wedi casglu adborth cynhwysfawr ar draws poblogaeth ymchwil gynrychioliadol sydd wedi darparu mewnwelediad a chyfeiriad. Mae'r AEG hwn hefyd wedi darparu rhai argymhellion sy'n helpu i liniaru'r risgiau a nodwyd a gall hyn helpu'r Gwasanaeth i gyflawni'r canlyniadau cadarnhaol gorau. Gall y wybodaeth yn yr AEG hwn hefyd chwarae rhan wrth helpu'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau i gyfiawnhau'n wrthrychol rai penderfyniadau sy'n ymwneud â rhai pynciau cymhleth. Bydd rhai diffoddwyr tân sydd wedi'u lleoli yn ne Gwynedd a rhannau eraill o Ogledd Cymru yn manteisio ar y cyfle i weithio'n llawn amser yn eu cymuned leol ac mewn ardal arall. Mae'r ymgynghoriad wedi nodi sut mae'r cynnig i greu gorsafoedd tân amser cyflawn newydd sy'n arwain at swyddi diffoddwyr tân amser cyflawn ar gael yng Ngwynedd, gan felly helpu i ehangu mynediad ac sydd â'r potensial enfawr i gwrdd â dyheadau gyrfa yn yr ardaloedd daearyddol hyn ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Gwerthusiad dilynol

Lle bo'n berthnasol, dylech ddarparu trosolwg (ystod oedran, rhywedd, ethnigrwydd ac ati) o bwy fynychodd y digwyddiad(au), neu bwy oedd yn rhan o'r polisi neu'r fenter neu'r fenter neu yr effeithiwyd arnynt gan y polisi neu'r fenter, ac unrhyw sylwadau neu gwynion perthnasol a dderbyniwyd o ran cydraddoldeb a chynhwysiant. Yna, dylid defnyddio'r wybodaeth i fynd i'r afael ag unrhyw bryderon perthnasol.

Rhestr Llenyddiaeth

Felstead, A. (2017) Insecurity at Work in Britain: First Findings from the Skills and Employment Survey 2017, Canfuwyd yn: www.cardiff.ac.uk/data/assets/pdf_file/0011/1309457/6_Insecurity_Minireport_Final.pdf, Cyrchwyd: 6 Tachwedd 2023.

Flint, E., Bartley, M., Shelton, N. & Sacker, A. (2013) Do labour market status transitions predict changes in psychological well-being? *Journal of Epidemiology Community Health*, Vol 67(9), 796-802.

Gallie, D., Felstead, A., Green, F. & Inanc, H. (2017). The hidden face of job insecurity. *Work, employment and society*, Vol 31(1), 36-53.

Gingerbread (2019) Single Parents Facts and Figures. Canfuwyd yn: www.gingerbread.org.uk/our-work/single-parents-facts-and-figures/, Cyrchwyd: 6 Tachwedd 2023.

Joseph Rowntree Foundation (2020) UK Poverty Report 2019/20. Canfuwyd yn: www.jrf.org.uk/report/uk-poverty-2019-20, Cyrchwyd: 12 Ebrill 2023

London Fire Brigade (2022). Independent Culture Review: A comprehensive examination of culture at London Fire Brigade. Canfuwyd yn: www.london-fire.gov.uk/about-us/independent-culture-review/, Cyrchwyd: 13 Ebrill 2023.

Swyddfa Ystadegol Gwladol(2019) Sexual Orientation, UK: 2019. Canfuwyd yn: www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/culturalidentity/sexuality/bulletins/sexualidentityuk/2019, Cyrchwyd: 25 Hydref 2023.

Swyddfa Ystadegol Gwladol(2021) Household deprivation variable: Census 2021. Census 2021, Canfuwyd yn: www.ons.gov.uk/census/census2021dictionary/variablesbytopic/demographyvariables/census2021/householddeprivation#:~:text=A%20household%20is%20classified%20as%20deprived%20in%20the%20health%20dimension,or%20illnesses%20are%20considered%20disabled 6 Tachwedd 2023

Swyddfa Ystadegol Gwladol(2023a) Population and household estimates, Wales: Census 2021. Canfuwyd yn: www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/bulletins/populationandhouseholdest

[imateswales/census2021#:~:text=4.-](#)

[,Oedran%20and%20sex%20of%20the%20population,men%20\(49.0%25\)%20in%20England](#)Cyrchwyd: 13 Ebrill 2023.

Swyddfa Ystadegol Gwladol(2023b) Disability by Age, sex and deprivation, England and Wales: Census 2021. Canfuwyd yn: [www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/disability/articles/disabilitybyagesexanddeprivationenglandandwales/census2021#:~:text=Source%3A%20Office%20for%20National%20Statistics%20-%20Cyfrifiad%202021,-Embed%20cod&testun=In%20Wales%2C%2022.3%25%20o%20benywaidd,10.4%25%20and%209.5%25%20%20 yn y drefn honno](#)Cyrchwyd: 13 Ebrill 2023.

Swyddfa Ystadegol Gwladol(2023c) Disability, England and Wales: Census 2021. Canfuwyd yn: [www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/healthandwellbeing/bulletins/disabilityenglandandwales/census2021#:~:text=In%20Wales%2C%20in%202021%2C%20a,\(23.4%25%2C%20696%2C000\)](#)Cyrchwyd: 13 Ebrill 2023.

Swyddfa Ystadegol Gwladol(2023d) Sexual orientation: age and sex, England and Wales: Census 2021. Canfuwyd yn: [www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/culturalidentity/sexuality/articles/sexualorientationageandsexenglandandwales/census2021](#), Cyrchwyd: 15 Ebrill 2023.

Gwasanaeth Iechyd Gwladol(2015) Equality, Diversity and Inclusion Report. Canfuwyd yn: [www.ashfordstpeters.nhs.uk/images/boardpapers/300715/Paper8e.pdf](#)Cyrchwyd: 4 Ebrill 2023

Gwasanaeth Iechyd Gwladol(2021) Falls. Canfuwyd yn: [www.nhs.uk/conditions/falls/](#) Cyrchwyd: 9 Tachwedd 2023

Gwasanaeth Iechyd Gwladol(2022a) Menopause. Canfuwyd yn: [www.nhs.uk/conditions/menopause/](#), Cyrchwyd 9 Tachwedd 2023.

Gwasanaeth Iechyd Gwladol(2022b) 60 per cent of people in Wales say their health has worsened due to rising cost of living. Canfuwyd yn: [www.nhsconfed.org/news/60-cent-people-wales-say-their-health-has-worsened-due-rising-cost-living](#) 6 Tachwedd 2023

Stats Cymru (2020) Marital Status by Age and Sex. Canfuwyd yn: [Marital Status by Age and Sex \(gov.wales\)](#), Accessed: 4 Ebrill 2023.

Stonewall (2022a) Attraction, identity and connection in Great Britain in 2022. Canfuwyd yn: www.stonewall.org.uk/system/files/rainbow_britain_report.pdf Cyrchwyd: 4 Ebrill 2023

Stonewall (2022b) The truth about trans. Canfuwyd yn: www.stonewall.org.uk/the-truth-about-trans#trans-people-britain Cyrchwyd: 12 Ebrill 2023

Llywodraeth Cymru (2019) Most children in poverty living in working households. Canfuwyd yn: www.gov.wales/most-children-poverty-living-working-households-new-report, Cyrchwyd: 10 Tachwedd 2023

Llywodraeth Cymru (2021) Implementing the Socio-economic Duty A review of evidence on socio-economic disadvantage and inequalities of outcome. Canfuwyd yn: www.gov.wales/sites/default/files/statistics-and-research/2021-11/review-of-evidence-on-socio-economic-disadvantage-and-inequalities-of-outcome_revised.pdf Cyrchwyd: 12 Ebrill 2021

Llywodraeth Cymru (2021) Young people not in education, employment or training (NEET): Ebrill 2020 i Fawrth 2021. Canfuwyd yn: www.gov.wales/sites/default/files/pdf-versions/2021/9/2/1632824878/young-people-not-education-employment-or-training-neet-april-2020-march-2021.pdf, Cyrchwyd: 10 Tachwedd 2023

Llywodraeth Cymru (2022a) Welsh language data from the Annual Population Survey: 2020. Canfuwyd yn: www.gov.wales/cymraeg-data-blynyddol-population-survey-2020, Cyrchwyd: 14 Ebrill 2023.

Llywodraeth Cymru (2022b) Grŵp ethnig, hunaniaeth genedlaethol, iaith a chrefydd yng Nghymru - Cyfrifiad 2021. Canfuwyd yn: [Grŵp ethnig, hunaniaeth genedlaethol, iaith a chrefydd yng Nghymru \(Cyfrifiad 2021\) | LLYW.CYMRU](http://Grŵp_ethnig,_hunaniaeth_genedlaethol,_iaith_a_chrefydd_yng_Nghymru_(Cyfrifiad_2021)_|_LLYW.CYMRU), Cyrchwyd: 12 Ebrill 2022.

Llywodraeth Cymru (2022c) Llesiant Cymru, 2022. Canfuwyd yn: www.gov.wales/wellbeing-wales-2022-healthier-wales.html#:~:text=Life%20expectancy%20at%20birth%20was,males%20in%202018%20to%202020, Cyrchwyd: 20 Tachwedd 2023

Ystadegau'r farchnad lafur (Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth): Gorffennaf 2022 i Fehefin 2023 Ebrill 2022 i Fawrth 2023 Canfuwyd yn: www.gov.wales/labour-market-statistics-annual-population-survey-april-2022-march-2023-html, Cyrchwyd: 10 Tachwedd 2023.